Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat — פּרייז 20 גראָשען

הייַנט 8 זייַטען

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 293 (985	לאָדז, מיטוואָך יז טבת תרפ״ז.	פירטער יאָהרגאַנג	Łódź, Sroda 22 Grudnia 1926	Nr. 293 (985

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24-71

אין באַלטישען קעסעל.

ליטע וועט אויך ווייטער פאָדערן ווילנאָ, ערקלערט דער נייער ליטווישער פּרעמיער; מיט לעטלאַנד און עסטלאַנד קאָן ליטע נישט לעבען בשלום, ווייל זיי געהען מיט פּוילען. — רעפּרעסיעס געגען אַרבייטער אין קאָוונאָ. — ענטדעקט אַ מלוכה-פערשווערונג אין לעטלאַנד.

ר י ג אַ, 21 (אטע.) דער נייער ליטווישער פּרעמיער וואָלדעמאַראַס האָט אויפגענומען די פערטרעטער פון דער אויסלענדישער פּרעסע און זיי איבערגעגעבען די אנשויאונגען פון דער רעגירונג אויף די וויכטיגסטע פראַגען פון דער אויסלענדישער פּאָליטיק.

דער פּרעמיער האָט קודם כל בעריהרט די פראַגע וועגען די באַציהונגען צו דייטשלאַנד און ערקלערט, אַז ליטע שטרעבט מיט דייטשלאַנד צו לעבען אין פריינדשאַפט.

וואָס נוגע פּוילען זעהט דער פּרעמיער נישט פאַר קיין שינוים אין דעם ביזאיצטיגען מצב פון די פּאָליטישע באַציהונגען. די פאָדערונג, אַז פּוילען זאָל צוריקגעבען ווילנאָ, איז אַ מינימאַלע, אָפּזאָגען זיך פון דער פאָדערונג הייסט פאַר דער ליטווישער רעגירונג - באַגעהן אַ מלוכה - פערראַט. פאַרשלאָגען וועגען ענדערען די פּויליש ליטווישע באַציהונגען דאַרפען אַרויסגעהן פון דער פּוילישער זייט.

די איצטיגע איבערקעהרעניש באַווייזט, אַז מצד פּוילען האָט מען געפּרובט באַדראָהען די עקזיסטענץ און די אינערליכע אָרדנונג פון ליטע דורך צוגרייטען אַ קאָמוניסטישען אַטענטאַט.

מיט עסטלאַנד און לעטלאַנד קאָן ליטע מיט מיה אייגהאַלטען גוטע באַציהונגען, ווייל די ביידע מלוכות אָריענטירען זיך אויף וואַרשאַ און געגען ליטע.

די אונטערהאַנדלונגען וועגען האַנדעלס-טראַקטאַט מיט סאָוויעט-רוסלאַנד וועלען ווייטער געפיהרט ווערען.

איצט טראַכט די ליטווישע רעגירונג אויס די דערגרייכטע רעזולטאַטען. אַלע טראַקטאַטען, וועלכע זענען געשלאָסען געוואָרען דורך דער אַלטער רעגירונג, וועלען בלייבען אין קראַפט.

דער פּרעמיער האָט פאַרענדיגט זיינע ערקלערונגען מיט דער פעסטשטעלונג, אַז די איצטיגע סיטואַציע אין לאַנד איז שוין קאָנסאָלידירט און אַז די ערשטע געזעצגעבערישע שריט פון דער רעגירונג וועלען זיין — אַרויסצוגעבען אַ געזעץ וועגען דער פּרעסע און אַ געזעץ וועגען די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

ב ע ר ל י ן, 21 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) דאָס בערלינער יט״א ביוראָ האָט באַקומען ידיעות פון קאָוונע, אַז די מיליטערישע איבערקעהרעניש אין ליטע האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע באַאונרוהיגונג צווישען דער יודישער באַפעלקערונג. באַזונדערס באַאונרוהיגונג פון געמיטער האָט געבראַכט דער פאַקט, וואָס אויפ׳ן פערלאַנג פון די מיליטערישע קרייזען האָט זיך אין שפּיץ פון דער רעגירונג געשטעלט פּראָפ. וואָלדעמאַראַס, וועלכער איז באַקאַנט אַלס יודען-פריינד.

אין די יודישע אַרבייטער - קרייזען הערשט אָבער אַ מורא פאַר אַן אויסגעשפּראָכענער פּאָליטיק געגען די אַרבייטער מצד דער נייער רעגירונג. די גאַנצע אַרבייטער-פּרעסע איז אָפּגעשטעלט. צווישען די יודישע אַרבייטער זענען דורכגעפיהרט געוואָרען פיל רעוויזיעס און ס׳זענען פיל מענשען אַרעסטירט געוואָרען אונטערן חשד פון געהערען צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, ס׳זענען אויך אַרעסטירט געוואָרען עטליכע באַקאַנטע סאָציאַליסטישע אַנטי-קאָמוניסטישע טוער. צווישען זיי דער פיהרער פון „בונד" ד״ר עפּשטיין.

די יודישע דעפּוטאַטען פון סיים האָבען נאָך קיין שטעלונג צו די געשעהענישען נישט אָנגענומען און האַלטען זיך אָפּוואַרטענד.

ר י ג א, 21 (אטע) די לעצטע ידיעות פון קאָוו אַ שטעלען פעסט, אַז די פּאָליטישע לאַגע אין ליטע איז נאָך נישט קיין זיכערע. דער 5-טער פיעכאָטע-פּילק און דער 1-טער אַרטילעריע-פּולק פערנעהמען דעם בריטישען פּאָרט הינטער קאָוונאָ און ווילען זיך נישט אונטערגעבען דער נייער רעגירונג.

די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען און די קאָמוניסטען גרייטען צו אַ שטרייק און דעמאָנסטראַציעס געגען דער נייער רעגירונג. די דערמאָהנטע פּולקען זענען מיט די אַ ביימער.

ב ע ר ל י ן, 21 (אַטע) פון קאָוונאָ איז מען מודיע, אַז דער סאָוויעטישער באָטשאַפטער איז אָפּגעפאָהרען קיין מאָסקווע, כדי אָפּצוגעבען אַ באַריכט וועגען דער איבערקערעניש אין ליטע.

צוגעגרייט אַ מלוכה-אַטענטאַט אין לעטלאַנד.

ב ע ר ל י ן, 21 (א.ט.ע.) די קאָמוניסטישע „וועלט אַם מאָנטאַג" ברענגט אַ דעפּעשע פון קעניגסבערג, לויט וועלכער מ׳האָט אין ריגאַ ענטדעקט אַ גרויסע פערשווערונג, וואָס האָט געהאַט דעם ציל אַרויסצורופען אַ מלוכה-איבערקעהרעניש. די צייטונג מיינט, אַז די פערשווערונג איז צוגעגרייט געוואָרען אַ דאַנק דעם איינפלוס פון ענגלאַנד, וועלכע האָט פריהער געשאַפען אין ליטע און שטרעבט איצט צו שאַפען אין לעטלאַנד אַ רעגירונג, וואָס זאָל זיין אויסגעשפּראָכען געגען סאָוויעט-רוסלאַנד.

היינט ענדיגט זיך די אויספאָרשונג אין שוואַרצבאַרד-פּראָצעס.

פּ אַ ר י ז, 21. (יט״א, טעלעגראַפיש). מאָרגען מיטוואָך קומט פאַר דער לעצטער פערהער פון שלום שוואַרצבאַרד׳ן. וועלכער האָט דערשאָסען פּעטלורא׳ן. ביים פערהער וועט אָנוועזענד זיין שוואַרצבאַרד׳ס פערטיידיגער אַדוואָקאַט אַנרי טאָרעס מיט׳ן דאָזיגען פערהער וועט געשלאָסען ווערען די אויספאָרשונג אין שוואַרצבאַרד׳ס פּראָצעס.

פערפרוירען געוואָרען אַ שיף

40 מענשליכע קרבנות.

נ י ו - י אָ ר ק, 21 (ספּ. טעל.) אויפ׳ן האָדסאָן-טייך איז פערפרוירען געוואָרען אַ פּאַסאַזשיר-שיף. די שיף איז פון אייז איינגאַנצען פערניכטעט געוואָרען. 100 פּאַסאַזשירען זענען אַריינגעפאַלען אין וואַסער, פון זיי איז נאָר 60 געלונגען צו ראַטעווען.

אויפגעריסען אַן אַמוניציע-לאַגער ביי אָדעס.

ר י ג אַ, 21 (ספּ. טעל.) פון מאָסקווע ווערט מיטגעטיילט, אַז אין אַ פאָרשטאָט פון אָדעס איז פאָרגעקומען אַ שרעקליכער אויפרייס פון אַ מיליטערישען אַמוניציע-לאַגער. 4 זעלנער זענען אויפ׳ן אָרט דערהרג׳עט געוואָרען, 18 זענען פערוואונדעט.

די אויספאָרשונג וואָס ווערט געפיהרט דורך די ג. פּ. או. האָט פעסטגעשטעלט, אַז ס׳איז פאָרגעקומען אַן אַטענטאַט.

אַרבייטסלאָזע שטורמען דעם מאַגיסטראַט אין שטעטין.

עטליכע צעהנדליגע פערוואונדעטע.

ב ע ר ל י ן, 21 (ספּ. טעל.) אין שטעטין איז נעכטען פאָרגעקומען אַ גרויסע דעמאָנסטראַציע פאַר׳ן מאַגיסטראַט, בעת די דעלעגאַציע פון די אַרבייטסלאָזע האָט אונטערהאַנדעלט מיט׳ן מאַגיסטראַט, האָט דער פערזאַמעלטער עולם געזונגען די „מאַרסעליעזע".

ווען די אַרבייטער האָבען זיך דערוואוסט, אַז דער מאַגיסטראַט האָט אָפּגעוואָרפען די פאָדערונגען פון די אַרבייטסלאָזע, האָבען די פערזאַמעלטע אַטאַקירט דעם ראַטהויז. די פּאָליציי, וועלכע איז גלייך אָנגעקומען האָט אָנגעהויבען פונאַנדערטרייבען דעם עולם און זיך באַנוצט מיט געוועהר. עטליכע צעהנדליגע פערזאָן זענען פערוואונדעט געוואָרען. ס׳זענען פאָרגעקומען מאַסען אַרעסטען.

פּראָטעסט געגען די פּאָגראָמען אין רומעניען.

וו אַ ר ש אַ, 21 (טעלעפאָניש) נעכטען איז די קאַנצעלאַריע פון קהלה-ראַט צוגעטרעטען פונאַנדערצושיקען די פּראָטעסט-רעזאָלוציע, וואָס איז אָנגענומען געוואָרען אויף דער לעצטער זיצונג פון קהלה-ראַט, געגען די פּאָגראָמען אויף יודען אין רומעניען.

צווישען אַנדערע איז די פּראָטעסט-רעזאָלוציע געשיקט געוואָרען צו דער יודישער קהלה אין קישינעוו, וועלכער דער ראַט דריקט אויס גלייכצייטיג מיטגעפיהל צוליב די פּאָגראָמען, צום פעלקער-בונד. צום קאָמיטעט פון יודישע דעלעגאַציעס אין פּאַריז א. אַ.

ב י אַ ל י ס ט אָ ק, 21 (דורכ׳ן טעלעפאָן) דער היינטיגער קהלה-ראַט האָט אָנגענומען אַ שאַרפען פּראָטעסט געגען די אַנטי-יודישע עקסצעסען אין רומעניען. דער פּראָטעסט איז געוואָרען צוגעשיקט דעם יודישען „קאָלאָ", וועלכער זאָל איהם פונאַנדערשיקען צו די געהעריגע אינסטאַנצען.

אַ גרויסע גנבה-אַפערע אין אַמעריקאַ.

נ י ו - י אָ ר ק, 21 (ספּ. טעל.) „ניו-יאָרק העראַלד" איז מודיע וועגען אַ גרויסע גנבה אַפערע אין די פעראייניגטע שטאַטען. עס איז נעמליך אַרויסגעגנב׳עט געוואָרען פון מלוכה אוצר אַ גרויסער טייל פון די פערמעגענס, וועלכע זענען פערהאַלטען געוואָרען ביי די בירגער פון די מלוכות, וואָס זענען געווען אין קריגס-צושטאַנד מיט אַמעריקאַ. די גנבות זאָלען בעטרעפען אומגעהויערע סומען. אויף דער אויספאָרשונג וועגען די גנבות איז אַסיגנירט געוואָרען 50 טויזענד דאָלאַר.

געשטאָרבען דער גרינדער פון דער טעלעפאָן-אינדוסטריע.

ש ט אָ ק ה אָ ל ם, 21. (ספּ. טעל.) דאָ איז אין עלטער פון 80 יאָהר געשטאָרבען ל. עריקזאָן דער גרינדער פון דער טעלעפאָן-אינדוסטריע פון דער גאַנצער וועלט.

די אַפערע דרוזסעניק.

וו אַ ר ש א, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) עס ווערען אָפּגעלייקענט די קלאַנגען, אַז די דירעקציע פון דרוזקעניקער קוראָרט זאָל האָבען באַקומען קרעדיטען פון דער רעגירונג. די זאַך שטעלט זיך פאָר אַזוי: די דירעקציע האָט פאָרגעלעגט דער רעגירונג אָפּצוקויפען די קוראָרט-איינריכטונגען פאַר׳ן פּרייז פון 1,200,000 דאָלאַר. אַ שאַצונגס-קאָמיסיע האָט אָבער פעסטגעשטעלט, אַז די איינריכטונגען האָבען נישט קיין גרעסערען ווערט פאַר 300 טויזענד דאָלאַר. דער ענין איז צוליב דעם איבערגעגעבען געוואָרען דער פּראָקוראַטור.

דער פּראָצעס וועגען מיסברויכען אין דער לאָדזער טאַבאַק-פאַבריק.

וו אַ ר ש אַ, 21. (טעלעפאָניש). היינט איז אַכטען טאָג פון פּראָצעס אין אַפּעלאַציע-געריכט וועגען די מיסברויכען אין דער לאָדזער מלוכה׳שער טאַבאַק-פאַבריק האָבען אָנגעהויבען זייערע רעדעס די אַדוואָקאַטען. דער ערשטער האָט גערעדט אַדוואָקאַט קאָבילינסקי, דאַן אַדוו. דזיעוואַלטאָווסקי.

טראַנספּאָרט א״י-פּאַמעראַנצען

קומט קיין פּוילען.

ק אָ נ ס ט אַ נ ץ, 21 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) אַהער איז אָנגעקומען דער ערשטער טראַנספּאָרט פּאָמעראַנצען פון ארץ-ישראל פאַר פּוילען. די פּאָמעראַנצען ווערען אימפּאָרטירט דורך דער פּויליש-פּאַלעסטינישער אַרבייטס-קאַמער. דער טראַנספּאָרט וועט די צווייטע וואָך אָנקומען קיין פּוילען.

676

ערקלערונג.

צוליב דעם, וואָס ביזוויליגע פּערזאָנען האָבען פאַרשפּרייט קלאַנגען, אַז די שטייער-איינצאָהלונגען, וואָס זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען דורך אונזערע מיטגלידער, זענען נישט איינגעצאָהלט געוואָרען אין די ענטשפּרעכענדע שטייער-קאַסעס, ערקלערען מיר דערמיט, דאָס דער צענטער. קליינהענדלער-פעראיין אויף לאָדזער וואָיעוואָדזטווע (זאַוואַדזקאַ 5) נעמט אויף זיך די פולשטענדיגע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר אַלע איינגעצאָהלטע געלדער מצד אונזערע מיטגלידער.

די צענטראַלע אויף דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע (זאַוואַדזקאַ 5).

גרויסע ערד-ציטערניש אין אמעריקא.
חרוב געווארען אגאנצע שטאט.

לאנדאן, 21 (ספ. טעל.) פון מיטעל אמעריקא מעלדט מען מיט אז דארט איז פארגעקומען א גרויסע ערד-ציטערניש. לויט די אינפארמאציעס וואס זענען דערהאלטען געווארען ביז איצט האט דער אויסגעלאשענער ווולקאן „מאנט-קומבאל" אויסגעבראכען. די ערד-ציטערניש האט אמשטארקסטען זיך גע-לאזט פיהלען אין קאלומביע, די שטאט קארלאנאן איז פולשטענדיג חרוב גע-ווארען.

דער מלוכה-פרעזידענט איז ארויסגעפאהרען אויפ'ן ארט פון דער קאטא-סטראפע וואו אהין ס'זענען ארויסגעשיקט געווארען שפייז-ארטיקלען און מעדי-צינען פאר די גליטענע.

גוואיאקויל, 21. (ספ. טעל.) ווי ס'זעהט אויס האט אויסגעבראכען דער ווולקאן קומבאל. א רייהע שטארקע אויפטרייסלונגען אונטער דער ערד האט זיך געלאזט פיהלען אין טולין 95 מייל אויף צפון-מזרח פון קוויטא, אין א דעפעשע, וואס איז ארויסגעשיקט געווארען אין אוועגד פון קאלומביא ווערט מיטגעטיילט, אז קיין מענשען קרבנות יענען נישט פארהאנען.

וואקאציעס איז סיים און סענאט.

ווארשא, 21. (טעלעפאניש) נאכ-דעם ווי ס'איז שוין בעשטימט געווארען דער בודזשעט-פראוויזאריום און די בודזשעט-קאמיסיע האט פערענדיגט איהרע ארבייטען איבערן בודזשעט פאר יאהר 8-1927 האט הייגט אין דער גע-ביידע פון סיים שוין געהערשט פולער שטילשטאנד אלע דעפוטאטען און סע-נאטארען זענען זיך שוין צופאהרען. ס'זענען נאר טעטיג די קאנצעלאריעס און די ביורא'ס פון סיים. און סענאט מארשאלעק.

בעגנעדיגט דעם גראף ראניקער.

ווארשא, 21 (טעלעפאניש) לויט א פארשלאג פונ'ם יוסטיץ-מיניסטער האט דער מלוכה-פרעזידענט הייגט אונטערגעשריבען דעם בעגנעדיגונגס-אקט פאר באהראן ראניקער.

אזוי ארום איז ראניקער. וועלכען עס איז נאך געבליבען אבצוזיצען דריי יאהר בעפרייט געווארען.

סענסאציאנעלע דעבאטע אין בער-לינער קהלה-ראט.

דער לידער פון ליבעראלען זאנגעפעלד קאמפראמיטירט און האט געמוזט דימיסיאנירען.

בערלין. (י. ט. א.) דעם 16-טען ה. ח. איז פארגעקומען א זיצונג פון בערלינער יודישען קהלה-ראט, אויף וועלכער עס איז בעטראכט געווארען דער קהלה-בודזשעט. די עטאט-הכנסה איז בערעכענט אויף 1,990,600 מארק די אויסגאבען 2,572,125 מארק.

בעת דער בודזשעט-דיסקוסיע האט דר. קלעע אין א לענגערע רעדע בע-גרינדעט דאס אריינשטעלען אין בודזשעט בעוויסע סומען פאר ארץ-ישראל און אויפגעמאדערט די ליבעראלען צו שטי-מען דערפאר. דר. קלעע האט אנגעווי-זען אויף דער רעדע פון בילדונגס מי-ניסטער דר. בעקער, וועלכער האט ארויסגעוויזען פיל פערשטענדניש פאר דער ארץ ישראל פראגע. דר. קלעע האט פארגעלעזען דאקומענטען, וועלכע בע-וויזען, דאס נאכדעם ווי די ליבערא-לען האבען אנגעגעבען זייער וואהל-פראטעסט צוליב דעם אויסגאנג פון די לעצטע קהלה-וואהלען, האט דער פירער פון די ליבעראלען זאנגענפעלד אין א בריף צום אינערן מיניסטער געוואדפען א חשד אויף דעם יודישען בעאמטען דר. באדט און געצווייפעלט אין זיין אביעקטיוויטעט, און געבעטען בעשטימען אויף זיין ארט אנ'אנדערן אנטיסעמיטישען בעאמטען.

דער אינערן-מיניסטער האט אין א בריף צו דער ליבעראלער פראקציע, מיט עמפערונג בעטראכט דאס אלס אונצו-טרוי צו איהם אליין.

דער פארשטעהער פון די ליבעראלען פראפ. טירק האט זיך אפגעשאקלט פון יוסטיץ-ראט זאנגענפעלדס טאט. ער האט אבער ערקלערט, אז די ליבעראלען שטיצען ווייטער זייער וואהל-פראטעסט. נאכדעם ווי ס'איז פארגעלעזען געווארען א בריף פון יוסטיץ-ראט זאנגענפעלד אז ער רעזיגנירט פון זיין מאנדאט אין קהלה ראט, איז דער קהלה-בודזשעט איינשטי-מיג אנגענומען געווארען.

4 יודישע מיטגלידער אין גריכישען פארלאמענט.

סאלאניקי (יט"א) בעת די לעצטע וואהלען אין גריכישען פארלאמענט. לויט דער נייער וואהל-ארדינאציע האבען פערגרעסערט די צאהל יודישע דעפו-טאטען אויף צוויי. איינער פון זיי פולאס איז א קאמוניסט, דער צווייטער בע-שאנטשי איז א ציוניסט. אויף אזא צופן זענען איצט פארהאן אין גריכישען פארלאמענט 4 יודען, 2 קאמוניסטען און 2 ציוניסטען.

א פראנצויזישע פרעמיע פאר איודישען פראפע-סאר אין רוסלאנד.

מאסקווע, (י.ט.א.) דא איז דער-האלטען געווארען א טעלעגראמע, אז די פאריזער וויסענשאפטס-אקאדעמיע האט בעשטימט די פרעמיע אויפ'ן נאמען פון בארדען פאר די גרעסטע ארבייטען אויפ'ן געביט פון העכערער מאטעמא-טיק דעם פראפעסאר פון כארקאווער אוניווערזיטעט בערנשטיין.

לעאן בלום וועט בעזו-כען ארץ-ישראל.

פאריז. (יט"א). דער לידער פון די פראנצויזישע סאציאליסטען לעאן בלום האט אנגענומען די איינלאדונג פון די ציוניסטישע פיהרער אין פראנקרייך צו בעזוכען ארץ-ישראל.

אמעריקא זאל ענדערן איהר שטע-לונג צו אייראפא.

מאניפעסט פון 40 אמעריקאנישע פראפעסארען.

ניו-יארק, 21 (ספ. טעל.) 40 פרא-פעסארען פון קאלומביער אוניווערזי-טעט האבען פערעפענטליכט א מאני-פעסט. וועלכער שטעלט פעסט, אז די פעראייניגטע שטאטען גיבען זיך נישט אפ קיין רעכנונג פון די אנשטרענגונגען וואס אייראפא מאכט, כדי צו דערהאל-טען דעם שלום. דער מאניפעסט פא-רערט אויף די רעגירונג צו ענדערען איהר שטעלונג צו די אייראפעאישע חובות און עס זאל צוזאמענגערופען ווערען אנ'אינטערנאציאנאלע קאנפע-רענץ, וועלכע זאל זיך אויפסניי פער-נעהמען מיט דער פראגע וועגען קריגס-חובות און ענטשעדיגונגען, דערביי דארף דער דייוויס-פלאן איבערגעריסען ווערען.

די אויטארען פון מאניפעסט בעטא-נען, אז דער אייראפעאישער קריג איז אויך געווען א קריג פון אמעריקא.

ערקלערונג פון רומענישען פארלאמענט וועגען די סטודענטען-אונרוהען.

בוקארעשט (יט"א) דעפוטאט מאהראיאנו פון דער מעהרהייטס-פארטיי, האט אינטערפעלירט די רעגירונג וועגען די סטודענטען-אונרוהען און וועגען די מיטלען, וואס די רעגירונג האט אנ-גענומען, כדי די עקסצעסען זאלען זיך נישט איבער'חזר'ן.

דער בילדונגס-מיניסטער פעטראוויצי האט געענטפערט, אז די סטודענטען-עקסצעסען האט די איצטיגע רעגירונג גע'ירש'נט פון דער פריהערדיגער. איצט קומען פאר די עקסצעסען, נאר אין בוקא-רעשטער אוניווערזיטעט. דער מיניסטער האפט, אז די רוה און ארדנונג וועלען שוין פון איצט אן אבגעהיט ווערען. דער סענאט פון בוקארעשטער אוני-ווערזיטעט בעשעפטיגט זיך איצט מיט אונטערזוכען די עקסצעסען און בע-שטראפען די שולדיגע. די סטודענטען וועלען ענדליך מוזען פערשטעהען, דאס זיי מאלען אויך ארונטער די אלגעמיינע געזעצען.

די יודישע קאלאניסטען אין אדעסער ראיאן נויטיגען זיך אין הילף.

מאסקווע. (י.ט.א.) די אויספאר-שונג פון דער לאגע פון די יודישע קאלאניסטען אין אדעסער ראיאן, וואס איז לעצטענס דורכגעפיהרט געווארען האט בעוויזען, אז לויט דער צאהל ווירטשאפטען פערנעמען די יודישע קאלאניעס א גרויסען ארט אין דער עקאנאמיק פון קרייז.

אבער די לאגע פון די קאלאניסטען איז א שווערע. די נויט אין אינווענטאר און בוי-מאטעריאלען איז זעהר גרויס און די קרעדיטען זעהר מעהר ווי בע-גרעניצט. די קאלאניסטען ווערען שוואך בערינט דורך דער קאאפעראציע, די קאלעקטיווע ערד-בעארבייטונג איז שוואך ענטוויקעלט און ווערען צו ווע-ניג בעדיגט דורך דעם אגראנאמישען פערסאנאל. קיין קולטור-ארבייט ווערט צווישען זיי איבערהויפט נישט גע-פיהרט.

מען איז זיך משתדל ביים אוקראי-נער „ציק" וועגען פערגרעסערען די קרעדיטען פאר די קאלאניסטען. עס איז בעשלאסען געווארען צו פערגרע-סערען וועטערינארישע, מעדיצינישע און אגראנאמישע הילף. און אויך פער-שטארקען די שול-נעץ.

עס קלינגט שוין אין גאנץ לאדז,
אז אלע ערט ביטעס. פאדאניעס, רעקורסען, אפעלאציעס און אלע גערינכטס-, פינאנס-, אדמיניסטראטיווע און קאמונאלע אינסטיטוציעס ווערען אמבעסטען, אמביליגסטען און אמשנעלסטען ערלעדיגט און ביורא
„פאלאניא" אלעיא 1 מאי 7.
ווכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אנווייזונגען און אלע שטייער-אנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאן שוויצער איבערזעצונגען: האנדעלס און פריוואט-קארעספאנדענץ, קאנטראקטען. פראטעסטירטע וועקסלען ווערען אנגענומען אויפצומאנען מיט אייגענע קאסטען. מיטגלידער און פראפעסיאנעלע פעראיינען צאהלען 25% בילינער.

בעקאנטמאכונג.
די בעוואוסטע ווארשאווער פירמע א. ג. J. KRZYPOW האט ערעפענט -:- אין -:-
לאדז, 16 בענעדיקטא 16
א מעבעל-לאגער
קויפט און פערקויפט אלערליי מעבעל, דיוואנעס, נײ-מאשינען, ווי אויך גארדע-ראבען. אנטיקען און פעלצען. כ'קויף פיאנינאס, און כ'צאהל די העכסטע פרייזען קומט און איבערצייגט אייך
289

מביע הנני בזה את השתתפותי בצערה הגדול של חברתי רחמה צ'אפניק במות עליה
אמה ז"ל
942
משה הערשקאוויטש.

J. LEWIT i A. BRZEZIŃSKI
(MECHANICZNA TKALNIA i SKRĘCALNIA)
BRZEZNA 3/5 (róg Piotrkowskej) Tel. 738
נעמט אן אויף לויהן צו וועבען
ווי אויך צו צווערנען אלע גארן נומערן.
די פאבריק איז פערזעהן מיט אלע נויטיגע געהילפס-מאשינען.
די רעעלסטע בעהאנדלונג,
און גוטע אויספיהרונג.
אינפארמאציעס צו ערפאהרען אין דער פאבריק א גאנצען טאג:
611

Lek. Dentysta
Jakób Botwinik
געארבעט אין דער לאדזער קראנקען-קאסע איבער 4 יאהר, נעהמט יעצט אן טעגליך, אויסער שבת פון 3 ביז 9 אוונד אויף דער
נאוואמיעסקא 26, פראנט 2, שטאק
היילען, פלאמבירען, צאהן-ציהען אהנע שמערצען, קינסליכע ציינער, קראנען און גאלד-ברוקען.
צוגענגליכע פרייזען.
פאר מיטגל. פון קראנקען-קאסע און זייערע פאמיליעס זעהר ביליג

941
א גרויס
ציטער
אין צענטרום אויף פטר.-קאווער גאס ווערט געזוכט געוואנשען, פארטער.
אפערטען אונטער „זאפארט" אפצוגעבען אין פרעסע-ביורא „BIP" צעגעלנ. 40 סוב „K.B."

לאדז, 22. דעצעמבער 1926

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 22. דעצעמבער 1926

קריזיס

אין דער דייטשער רעגירונג.

פאר די חגאות, ווען די פאליטישע לײדענשאפטען בערוהיגען זיך געוועהנליך, איז אין דייטשלאנד אויסגעבראכען א קאבינעט-קריזיס.

מארקס'עס קאבינעט האט נישט געהאט אין רייכסטאג קיין מעהרהייט, ער האט זיך גאר געקענט האלטען ביי דער נייטראליטעט פון די סאציאל-דעמאקראטען, וועלכע נעהמען אפיציעל נישט קיין אנטייל אין דער דייטשער רעגירונג, אהן די סאציאליסטישע שטימען וואלט דער קאבינעט זיך נישט געקענט האלטען קיין איין טאג.

די בעציהונגען צווישען קאבינעט און די סאציאל-דעמאקראטען זענען ביז דער לעצטער צייט געוועזען גאנץ גוטע, אבער לעצטענס האבען די אנפיהרער פון די רעגירונגס-פארטייען אנגעהויבען עפענטליך ארויסצוטרעטען געגען די סאציאל-דעמאקראטען.

דאס האט ביי די דייטשע סאציאליסטען ארויסגערופען א געוואלדיגע אויפרעגונג.

עס זענען נאך אונטערגעקומען די קלאנגען, אז די רייכסוועהר האט זיך פעראייניגט מיט די רעכטע פאליטישע ארגאניזאציעס, און דאס האט געברענגט דערצו, אז די סאציאל-דעמאקראטען האבען געשטעלט א פארשלאג אויסצודריקען אומצוטרוי דער רעגירונג.

דער קאבינעט אליין האט אויך איינגעזעהען, אז זיין לאגע איז נישט קיין גוטע. ס'איז פראיעקטירט געווען, אז די רעגירונגס-קאאליציע זאל פערברייטערט ווערען מיט די סאציאל-דעמאקראטען. ס'זענען שוין אפילו אין דער ריכטונג געפיהרט געווארען אונטערהאנדלונגען, אבער צו קיין הסכם איז נישט געקומען. די סאציאל דעמאקראטען האבען פערלאנגט, אז דער קאבינעט זאל זיך אני-געבען אין דימיסיע און דערנאך זאל מען ערשט רעדען וועגען פערברייטערען די רעגירונגס-קאאליציע. די רעגירונג האט דעם דאזיגען בעדינג נישט געוואלט נאכגעבען, נישט וועלענדיג אריינברענגען קיין רעוואריענטאציע און דער אויסערן-פאליטיק.

באלד אבער, ווי די סעסיע אין געזעץ האט זיך געענדיגט, האט שיידעמאן געהאלטען זיין רעדע צום גאנצען לאגער, אנזאגענדיג וועגען דער נייער טאקטיק פון די סאציאליסטען.

אין דער לעצטער מינוט האט די רעגירונג געפרובט צו געווינען פאר זיך די נאציאנאליסטען, אבער דאס האט זיך נישט איינגעגעבען. דער גורל פון דער דייטשער רעגירונג איז דעריבער געווען אבגע'משפט.

די אונטערהאנדלונגען וועגען דעם נייעם קאבינעט וועלען זיך נישט אזוי הויבען אזוי גיך. די חגאות און דאס אבפאהרען פון שטרעזעמאנען קיין זשענעווע מען וועלען אויפהאלטען דאס שאפען פון א נייער דייטשער רעגירונג.

יער.

זעלבסטמארד פון פראפעסאר הענריק בענעדיקט.

בודאפעשט. (י.ט.א.) דער געוועזענער דירעקטאר פון בודאפעשטער יודישען שפיטאל, אוניווערזיטעטס-פראפעסאר ד"ר הענריק בענעדיקט, וואס איז בעקאנט פון זיינע וויסענשאפטליכע מעדיצינישע פארשונגען איז בעגאנגען זעלבסטמארד.

אין א בריף, וואס פראפ. בענעדיקט האט איבערגעלאזט, מאטיווירט ער זיין טאט מיט א שווערער נערווען-קראנקהייט, פון וועלכער ער האט געליטען שוין א לענגערע צייט. פראפ. בענעדיקט האט זיך איינגעשפריצט 40 גראם מארפיום און איז שנעל געשטארבען. ער איז אלט געווען 58 יאהר.

לאריז, בראגין, ווייצמאן, מערעזשין

און די איבריגע הויפט-טוער פון דער יודישער קאלאניזאציע אין רוסלאנד.

ד"ר דוד שלמה יאכעלמאן, וועלכער איז דעלעגירט געווען, אלס פארזיצער פון דעם לאנדאנער קאמיטעט צו אונטערשטיצען די יודישע קאלאניזאציע אין ראטען פערבאנד, צום מאסקווער צוזאמענפאהר פון „אזעט" — גיט איבער פאלגענדע פרטים וועגען די הויפט-טוער פון דער יודישער קאלאניזאציע אין רוסלאנד:

„אט איז לארין, דער פארזיצער פון „קאמזעט", ד. ה. פון דער רעגירונגס-אינסטיטוציע, וועלכע פיהרט דורך די יודישע קאלאניזאציע („אזעט" איז א געזעלשאפטליכע אינסטיטוציע). הגם ער שטאמט פון גרעסטען יודישען יחוס, פון די לוריעס, מאכט ער דעם איינדרוק פון א פולשטענדיג אסימילירטען, ער איז אבער איבערגעגעבען דער יודישער קאלאניזאציע מיט לייב און לעבען. נישט קוקענדיג אויף זיין קראנקהייט (ער איז האלב פאראליזירט) איז ער בעהאווענט אין דעם ענין ביז דער מינדעסטער קלייניגקייט, אינטערעסירט זיך מיט יעדער איינצעלהייט. ער איז איינער פון די אנגעזעהענסטע סאוועטישע מלוכה-טוער און א מיטגליד פון צי"ק (דעם צענטראלען אויספיהר-קאמיטעט פון די סאוויעטען).

לארין איז זעהר א גוטער רעדנער, אבער דער שטארקער רושם, וואס ער האט געמאכט אויפ'ן צוזאמענפאהר, איז נישט אזוי צוליב זיין ארטאמארישען טאלענט, ווי צוליב דער טיפער אויפריכטיגקייט, מיט וועלכע זיינע רעדעס זענען געווען דורכגעדרונגען. זיין שטאנדפונקט אין דער קאלאניזאציע איז נאהענט צו קאליניגס — נעבען די יודען די מעגליכקייט פון פיהרען אן אייגענעם לעבענסשטייגער. הגם אליין, ווי געזאגט, אסימילירט, איז ער אבער אן ערליכער דורכפיהרער פון דער סאוויעטישער פאליטיק אין דער פראגע, מיט א נייגונג צום נאציאנאלען מאמענט; אזוי, למשל, האט ער שטארק פערטיידיגט דעם עקס טרעמסטען פארשטעהער פון טעריטאריאליסטישען שטאנדפונקט פראנינען געגען משה ליטוואקאוו'ן, וועלכער האט אטאקירט בראגינען אין זעהר א קלוגער שארפזיניגער רעדע.

בראגין, איינער פון די איניציאטארען פון דער קאלאניזאציע, איז נאך א יונגערמאן פון א יאהר עטליכע און דרייסיג, נאציאנאל-געשטימט, א געוועזענער ציוניסט און אפשר האט ער נאך איצט אויך נישט איבערגעריסען מיט דער ציוניסטישער אידעאלאגיע. ער טרוימט אפילו וועגען א פערבינדונג פון דער קומענדיגער יודישער רעפובליק אין קרים מיט א"ק-ישראל — ווי ווייט איז עס סוף כל-סוף! — ער רעדט יודיש און נאך בעסער רוסיש, איז בכלל א גלענצענדער רעדנער, שטאמט פון אוקראינע, א זוהן פון א יודישען גוט-בעזיצער, איז גוט בעקאנט מיט ערד-ארבייט, זיך בעריהמט געמאכט מיט עפליכע יאהר צוריק אלס ארגאניזאטאר פון דער לאנדווירטשאפטליכער אויסשטעלונג אין מאסקווע, איז אויך א גוטער זשורנאליסט, א מיטארבייטער פון „פראוודא". זיין איינציגער חסרון איז, וואס ער איז צו ווייניג דיפלאמאט, איהם פעהלט טאקט, וואס ס'האט זיך אויך געפיהלט אין זיינע ארויסטרעטונגען אויפ'ן צוזאמענפאהר.

ש. ווייצמאן איז נישט וועניגער פעהיג פון זיין עטוואס עלטערן ברודער חיים, דעם פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, הגם נישט אזא רעדנער ווי יענער, און א דאנק זיינע פעהיגקייטען האט ער א גרויסע השפעה אין די סאוועטישע קרייזען, ער איז אן אויסגעצייכנעטער אינזשעניער, פערנעמט זעהר א בעדייטנדע שטעלע, מיטגליד פון דער קאלעגיע פון דער שטאט-אינדוסטריע. ער איז א געוועזענער ס"ר, האט אויפ'ן צוזאמענפאהר געררעדט דערהויפט יודיש און געזוכט אפצורונדען די שפיצען צווישען די צוויי שטאנד-פונקטען, וואס זענען געווען פערטראטען אויפ'ן צוזאמענפאהר.

דעם צוזאמענפאהר האט דאס רוב געפיהרט א. מערעזשין. געפיהרט גלענצענד און מייסטערהאפט אין יודיש. מערעזשין איז איינער פון די טיכטיגסטע טוער פון דער יודישער קאלאניזאציע, סעקרעטאר פון „קאמזעט"; איז ערנסט, פארזיכטיג, איז נישט קיין שלעכטער רעדנער; זיינע רעדעס האבען זיך אויסגעצייכנט מיט זייער קלארקייט, דורכגעטראכטקייט; ער איז זעהר גרינדליך בעהאווענט אין דעם גאנצען ענין פון דער קאלאניזאציע און פערטרעט דעם שטאנדפונקט פון דער יודישער סעקציע, פון וועלכער ער איז איינער פון די פיהרער.

דער סעקרעטאר פון דער יודישער סעקציע, אלעקסאנדער טשעמעריסקי, פארזיצער פון „ארט" אין רוסלאנד, איז אויך א ווארעמער אנהענגער פון דער קאלאניזאציע, אבער ער שרייבט זעהר שארף אונטער די קאמוניסטישע ליניע, בעקעמפט דעם „נאציאנאלען-שאוויניזם"; איז אן אויסגעצייכנטער רעדנער, וועלכער מאכט דערהויפט א רושם מיט זיין ערנסטקייט און עקסטרעמער איבערגעגעבענקייט דער פארטיי.

דימענשטיין איז דער ליבלינג פון אלעמען פאר זיין ערליכקייט און ערנסטקייט. ער איז דער נייער פארזיצער פון ראט פון „אזעט".

אין פרעזידיום פון צוזאמענפאהר איז אויך געווען די בעריהמטע יודישע ארבייטער-טוערין און איצט איינע פון די פיהרער פון דער יודישער סעקציע אסתר, אבער אין דער דיסקוסיע האט זי זיך נישט בעטייליגט.

יודישע נייעס.

ג. רייכס-קאנצלער ד"ר ווירט וועגען ראטענוי'ס נאציאנאלען בעוואוסטזיין.

בערלין, (י. ט. א.) אין זיין לעצטער גרויסער רעדע אין רייכסטאג האט דער געוועזענער רייכס קאנצלער ד"ר ווירט דערמאנט אויך וועגען ראטענוי'ס פערזענליכקייט. ד"ר ווירט האט געזאגט: ראטענוי, אויף וועלכען עס איז געמאכט געווארען דער גרעסטער זיגלאזער אטענטאט האט מעהר געקלערט וועגען פרייהייט פון פאלק ווי זיינע בלוטדורשטיגע אנפאלער. אין הארצען פון דעם דאזיגען יוד איז געווען מעהר נאציאנאלער בעוואוסטזיין איידער אין די קעפ פון די העצער, וואס האבען דורך זייער קליינקעפלדיגער לידענשאפט איהם געטריבען אין קבר אריין.

די אויפנאמע פון קענוארטי אין ארץ-ישראל.

ירושלים, (י. ט. א.) דער שטאט-פרעזידיום פון תל-אביב האט געמאכט אן אויפנאהמע לכבוד דעם מיטגליד פון ענגלישען פארלאמענט קאמאנדיר קענווארטי, וועלכער ווילט איצט אין ארץ-ישראל. אויך אין חיפה האט די יודישע קהלה פייערליך אויפגענומען דעם גאסט. קענווארטי האט אויסגעדריקט זיין בעגייסטערונג פאר דעם ציוניסטישען ווערק אין ארץ-ישראל. פון ארץ-ישראל פאהרט קענווארטי קיין אמעריקא, כדי זיך בעטייליגען אין דער גרויסער א"י-ישראל קאמפאניע.

פרעזידענט קולידזש גראטולירט לואי מארשאל.

ניו-יארק (יט"א) דער פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען קולידזש האט צוגעשיקט לואי מארשאל צו זיין 70-יעהריגען געבורטס-טאג הארציגע גליקוואונשען. דער יובילאר בעקומט ווייטער הונדערטער בעגריסונגען פון אלע עקען וועלט.

די וועלט-ארמעע

און זייער איצטיגען צושטאנד.

עס איז נישטא קיין איין לאנד אין אייראפא, וואס האט נישט פערקלענערט איהר ארמעע אין פערגלייך מיט דער ארמעע, וואס זי האט געהאט איידער די מלחמה האט זיך אנגעהויבען. דער איינציגער אויסנאהם איז ענגלאנד, וועלכע האט איצט א גרעסערע ארמעע, ווי זי האט געהאט. אבער עס מוז בעטאנט ווערען, אז אויך די ענגלישע ארמעע איז קלענער אין ענגלאנד גופא, נאר זי האט פערגרעסערט איהר ארמעע אין די קאלאניעס, אין אינדיע און אין אנדערע טיילען פון איהר קעניגרייך. דאס איז זעלבסטפערשטענדליך. זי האט מורא פאר סאוויעטען-רוסלאנד פון איין זייט און פאר די אינדיער-בונטאווששיקעס פון דער אנדערע זייט, וועלכע האבען געוויסע פערבינדונגען מיט די כינעזישע רעוואלוציאנערן. די פעראייניגטע שטאטען האבען אויך פערגרעסערט די ארמעע אין פערגלייך מיט דער ארמעע, פון פאר דער מלחמה. די אמעריקאנער ארמעע איז אבער אלע מאל געווען אזוי קליין, אז די פערגרעסערונג האט קיין שום בעדייטונג נישט.

די פראנצויזישע ארמעע און אפילו די טשעכא-סלאוואקישע און בעלגישע און האלענדישע ארמעען זענען א סך פערקלענערט געווארען, גלייך ווי עס איז געווארען א פרייגדליכערע בעציהונג מיט דייטשלאנד. די אלע לענדער, וועלכע האבען דירעקט און אומדירעקט זעהר שטארק געליטען פון דער וועלט-מלחמה, וואלטען וועלען פערקלענערען זייערע ארמעען אויף וויפיל עס זאל נאר מעגליך זיין. זיי זענען ארעם און די בעפעלקערונג קען נישט צאהלען די שווערע צינזען. זיי האבען געמוזט אנהאלטען ארמעען, וועלכע זענען אמוועניגסטען געווען אזוי גרויס ווי פאר דער מלחמה. אבער ווי נאר עס האבען אנגעהויבען ווייהען פריינדליכע ווינטען צווישען דייטשלאנד און פראנקרייך, האבען זיי באלד אויסגענוצט די געלעגענהייט און האבען פערקלענערט זייערע ארמעען.

סאוויעט-רוסלאנד האט אויך פערקלענערט איהר ארמעע, וועלכע איז איצט א סך קלענער, ווי עס איז געווען גלייך נאך דער מלחמה און קלענער ווי עס איז געווען אונטער די צארען. מען ערווארט נאך, אז סאוויעט-רוסלאנד וועט נאך פיל מעהר פערקלענערן די ארמעע איהרע. זי ווארט נאר אויף דער גינסטיגער געלעגענהייט.

עס איז אויך ווערט צו בעטאנען, אז יאפאן האט פיל פערקלענערט איהר ארמעע. דאס איז א שטארקער קלאפ צו דער בעוועגונג פון די „דזשינגאס" אין אמעריקא, וועלכע האלטען שטענדיג אין איין העצען געגען יאפאן און פאר-אויסזאגען א בלוטיגע מלחמה צווישען יאפאן און כינע אויף איין זייט און אמעריקא אויף דער צווייטער זייט. יאפאן האט צום ביישפיל, נאך דער מלחמה געהאט קרוב צו צוויי מיליאן סאלדאטען. פאר דער מלחמה האט זי געהאט 260 טויזענד סאלדאטען, היינט האט זי נאר 216 טויזענד סאלדאטען. און ווען מען נעמט אין אנבעטראכט, אז אין פערלויף פון די לעצטע דרייצעהן יאהר האט זיך די בעפעלקערונג אין יאפאן אזוי פיל פערגרעסערט און אז דער שטח פון איהר לאנד איז אויך געווארען א סך גרעסער, קאן מען זעהר לייכט פערשטעהן, אז יאפאן האט ווירקליך פיל פערקלענערט איהר ארמעע. די פעראייניגטע שטאטען ווידער האבען געהאט איינינגע מיליאן סאלדאטען נאך דער מלחמה. פאר דער מלחמה איז די אמעריקאנער ארמעע אין די פעראייניגטע שטאטען און אין די פיליפינען און אנדערע קאלאניעס בעשטאנען פון 94 טויזענד מאן. איצט בעשטעהט די גאנצע אמעריקאנער ארמעע פון 124 טויזענד מאן. יעדער איינער קאן פערשטעהן, אז אזא ארמעע איז נישט קיין סטראשידלע. אט דערמאנער טאקע קא

מען מאהרען טעג און טעג אין אמעריקא און נישט אנזעהן אפילו קיין איין סאלדאט. די מעהרסטע סאלדאטען ווערען געהאלטען אין די פעסטונגען ביי די האפען-שטעט און אין די קאלאניעס.

עסטרייך-אונגארן האט געהאט אין פרידענס-צייט, פאר דער מלחמה, אן ארמעע פון קרוב צו א האלב מיליאן, איצט אבער האט אונגארן און פוילען און אנדערע קליינע לענדער אין אייראפא אן ארמעע פון 598 טויזענד מאן. אינטערעסאנט איז, אז די מעהרסטע סאלדאטען אין דער פראנצויזישער און ענגלישער ארמעען בעשטעהען נישט פון פראנצויזען און נישט פון ענגלענדער, נאר פון איינוואוינער פון די קאלאניעס. אזוי איז עס, אז די אמת'ע ענגלישע ארמעע איז נאר פון 142 טויזענד סאלדאטען, אבער די קאלאניעס האבען אייגענע ארמעען, וואס בעטרעפען 282 טויזענט סאלדאטען. די פראנצויזישע ארמעע בעשטעהט נאר פון 404 טויזענד מאן, אבער די קאלאניעס איהרע האבען ארמעען פון 237 טויזענד סאלדאטען. דייטשלאנד, וועלכע האט געהאט פאר דער מלחמה איבער א מיליאן סאלדאטען, האט איצט אן ארמעע נאר פון 100 טויזענד.

י. ס-ם.

סטודענטען-קארפאראציע „החבר" אפיציעל זיך אנגעשלאסען צו די ציוניסטען-רעוויזיאניסטען.

ווין, (יט"א) די קארפאראציע פון דער רוסישער ציוניסטישער סטודענטען-שאפט אין וויען „החבר" האט בעשלאסען אפיציעל זיך אנשליסען צו די ציוניסטען-רעוויזיאניסטען. דער בעשלוס איז מיטגעטיילט געווארען אין א ספעציעלען בריף פון „החבר" צו דער פאריזער קאנפערענץ פון די ציוניסטען-רעוויזיאניסטען.

——

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מע-נער-שוואכע קראנקהייטען. 539
המלונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונט

נײַער פאָלקסבלאַט
22. דעצעמבער 1926

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
22. דעצעמבער 1926

22 מיטוואָך יז טבת תרפ"ז	דעצעמבער זון-אויפגאַנג 7.17 זון-אונטערגאַנג 3,30 לענג פון טאָג, 9	

רשימות פון יאָהר-גאַנג 1904.

אַלע מענער, וואָס זענען געבוירען אין יאָהר 1904 וועלכע זענען נאָך ביז איצט נישט אַריינגעצויגען געוואָרען אין די פּאָבאָר-רשימות, אָדער זענען נאָך נישט געשטאַנען פאַר דער פּאָבאָר-קאָמיסיע, דאַרפען זיך פערזענליך מעלדען צו די רשימות אין לאָקאַל פון מיליטעריש-פּאָליציייאישען ביוראָ אויף טראַוגוטאַ 10 אין די שעה'ן פון 8 אין דערפריה ביז 3 נאָכמיטאָג.

היינט, מיטוואָך דעם 22. און מאָרגען דאָנערשטאָג דעם 23. דעצעמבער — אַלע בוכשטאַבען.

היינט

לעצטער טאָג פון די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען.

(א) נעכטען אינ'ם לעצטען טאָג פון די צוגאַב קאָנטראָל-פערזאַמלונגען, איז געקומען אַזאַ גרויסע צאָהל רעזערוויסטען, אַזוי, אַז אַלע האָבען נישט געקאָנט ערלעדיגט ווערען. די לעצטע האָבען בעקומען צעטלען און זיי דאַרפען זיך צושטעלען היינט 9 פריה.

די שטיצע

פון דער קהלה.

(*) שוין 3 מאָל, ווי די זיצונגען פון דער קאָמיסיע פאַר סאָציאַלער הילף קומען נישט פאָר, ווייל ס'קומט נישט קיין קוואָרום. אויך מאָנטאָג איז צוזאַמענגערופען געוואָרען אַ זיצונג, וועלכע האָט געזאָלט זיין גילטיג ביי יעדער צאָהל געקומענע מיטגלידער. די זיצונג איז ענדליך צושטאַנד-געקומען. ס'זענען בעטראַכט געוואָרען די ביטעס וועגען שטיצע. אַזעלכע ביטעס זענען פערהאַן אַן ערך 200. די קאָמיסיע האָט געהאַט צו איהר דיספּאָזיציע בלויז די 50 פונט שטערלינג, וואָס זענען אָנגעקומען פונ'ם ענגלישען הילפס-קאָמיטעט. נאָך אַ קורצען מיינונגס-אויסטויש איז בעשלאָסען געוואָרען פאַרצולייגען דער קהלה-פערוואַלטונג, אַז זי זאָל אַסיגנירען 2000 זל. פון ביידע סומעס צוזאַמען איז בעפרידיגט געוואָרען 216 ביטעס וועגען שטיצע צו 10 ביז 50 זל. פאַר אַ פּערזאָן.

וועקסעל-מאָראַטאָריום

פערלענגערט ביז'ן 30 יוני.

(ס) די אַקציע, וואָס ס'האָבען פאַרנעמען די היגע ווירטשאַפטליכע אינסטיטוציעס וועגען פערלענגערען דעם מאָראַטאָריום האָט זיך פערענדיגט מיט ערפאָלג. דאָס וועקסעל-מאָראַטאָריום איז פערלענגערט געוואָרען ביז'ן 30 יוני 1927.

אַ נייע שטאָטישע שול.

(—) נעכטען איז פייערליך געעפענט געוואָרען די נייע שטאָטישע שול אויפ'ן נאָמען פון סטאַניסלאַוו קאָסטקאַ, אויף ווספּולנאַ 3/5.

די ערעפנונג פון דער שול האָט געמאַכט דער ביסקופ טימיעניעצקי. ס'זענען געהאַלטען געוואָרען רעדעס און ס'זענען פאָרגעקומען כאָר-געזאַנגען.

„דאָלאָרובקאַ".

דאָס ציהען פון דער „דאָלאָרובקאַ". וועט פאָרקומען דעם 3 יאַנואַר 1927 10 אַ זייגער אין דער פריה אין לאָקאַל פון פינאַנץ-מיניסטעריום.

משאות-סטאַציע וועט איבערגעטראָגען ווערען פון דער פאַבריקס-באַהן אויף ווידזעוו.

בעשלוס פון דער נעכטיגער שטאָט-ראַט-זיצונג.

דעם נרעסטען טייל פון דער נעכטיגער זיצונג פון שטאָט ראַט, האָט פערנומען די דיסקוסיע איבער די פראַגע וועגען אָפּגעבען די פרייע שטעטישע פלעצער אין ווידזעוו דעם באַהן-מיניסטעריום, כדי דאָרט אַהין אַריבערצוטראָגען די משאות-סטאַציע פון דער פאַבריקס-באַהן. אַלס עקוויוואַלענט פאַר דעם זאָל די שטאָט בעקומען דעם גאַנצען פלאַץ צווישען שענקעוויטשאַ, וועגלאָוואַ און סקלאָדאָוואַ, וואו ס'געפינען זיך איצט די משאות-סטאַציעס.

דעם פאָרשלאַג פון מאַגיסטראַט רעפערירט ראַט. וואָלטשינסקי. לויט דעם דאָזיגען פאָרשלאַג, נעהמט דאָס באַהן-מיניסטעריום שוין איצט איבער די פלעצער אויף דער ווידזעווער פּאָלעסיע, אין דער גרויס פון 506,948 קוואַדראַט-מעטער.

די פלעצער אויף סקלאָדאָוואַ גאַס וועט אָבער די שטאָדט נאָך נישט בעקומען, ווייל זיי געהערען נאָך נישט דעם באַהן-מיניסטעריום. ביז איצט געהער בכלל די גאַנצע פאַבריקס באַהן-ליניע צו דער אַקציען-געזעלשאַפט בלאָך, מיט וועלכער די רעגירונג פּראָצעסירט זיך עד-היום. אויב די רעגירונג וועט די דאָזיגע פלעצער נישט קענען אָפּגעבען דעם לאָדזשער מאַגיסטראַט, וועט די רעגירונג בעצאָהלען מזומנים פאַר די פלעצער אויף ווידזעווער-פּאָלעסיע.

ראַטמ. ראַפּאַלסקי ווייזט אָן, אַז די שטאָדט גיט שוין אַוועק אַ גרויסען פערמעגען. זי בעקומט אָבער איצט נישט קיין שום קאָנקרעטעס. ווייטער ווייזט ער אָן, אַז ווידזעוו איז בכלל נישט פאַסענד פאַר קיין משאות-סטאַציע, דאָרט וואָלט מען גיכער געדאַרפט בויען אַ שפּיטאָל.

וויצע-פּרעזידענט וואָיצעכאָווסקי ערקלערט, אַז פאַר די שטאָט וועט די דאָזיגע טראַנזאַקציע זיין אַ גרויסע טובה. ערשטענס וועט אַ גרויסע און בעקוועמע משאות-סטאַציע ערלויבען, אַז די אינדוסטריע אין אונזער שטאָט זאָל זיך ענטוויקלען, ווייטער וועלען בעקומען בעשעפטיגונג אַ גרויסע צאָהל אַרבייטסלאָזע און דריטענס וועט מען קענען אָנ'אָרדונג מאַכען אויף קילינסקי-גאַס און דאָרט אַדורכפיהרען אַ טראַמוואַי-ליניע.

דער פאָרשלאַג פון מאַגיסטראַט ווערט דורכ'ן שטאָט-ראַט אָנגענומען.

דער שטאָט-ראַט בעשליסט ווייטער צו נעהמען די צוגאַב-שטייערען צו די מלוכה-שטייערען פון אומבעוועגליכע גיטער, פאַטענטען, פון שענקען און בוי-פלעצער, אין דער זעלבער הויך ווי פאַראַיאָהרען.

אויף אַ דרינגענדען פאָרשלאַג פון „קאָלאָ נאַראָדאָווע" ווערט בעשלאָסען אויסצוזוועהלען אַ קאָמיסיע פון 7 ראַטמענער, וועלכע זאָלען אויספאָרשען די מיספּראָוויכען, וואָס זענען פאָרגעקומען אין לאַגיעווניק.

צום סוף האָבען די פראַקציעס פון פ. פ. ס. און „בונד" אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג, אַז דער שטאָדט-ראַט זאָל זיך ווענדען מיט אַ מעמאָריאַל צום סיים און סענאַט וועגען אָבשאַפען די נאַכט-אַרביים אין די בעקערייען.

פּראָצעס וועגען מיספּראָוויכען מיט אַמעריקאַנער פעקלעך.

בעאַמטער מישאַק פער'משפט אויף 2 יאָהר.

ווי די לעזער געדענקען איז היינטיגען זומער דער „נייער פאָלקסבלאַט" אַרויס מיט רעוועלאַציעס וועגען די מיספּראָוויכען, וואָס איז בעגאַנגען מיט פעקלעך מלבושים, וואָס זענען געשיקט געוואָרען פון אויסלאַנד און וואָס פאַר זיי האָט דער צאָל-אַמט געפאָדערט חויכען צאָל. אומגעזעצליך תירוץ פון שרייבען בקשות, וועגען בעפרייען פון צאָל א. אַז. וו. האָט דער בעאַמטער פון דער פאָסט-אָפּטיילונג אויף דער גאַס פון 28 פולק, יוזעף מישאַק אויסגענאַרט געלד ביי די פעראינטערעסירטע. האָט פאַר זיי נאָרנישט ערלעדיגט און דאָס געלד צוגענומען פאַר זיך.

אויף אונזער אינטערווענץ אין פאָסטאַמט איז אונז ערקלערט געוואָרען, אַז מישאַק איז אין אורלויב, אָבער דאָס זעהט אויס האָט בעוואויגען די ליטונג פון פאָסט זיך נעהנמער פּראַאינטערעסירען מיט דער „טעטיגקייט" פון דעם בעאַמטען מישאַק און אַלס רעזולטאַט דערפון איז נעכטען אין היגען קרייז-געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס.

(§) מישאַק'ן איז פאָרגעוואָרפען געוואָרען אַז ער האָט פון אַ רייה נוחרים אָפּגענומען די נאָכנאַהמע-אָפּצאָהלונגען און זיי נישט איינגעצאָהלט אין קאַסע פון פאָסט נאָר בעהאַלטען פאַר זיך. ווען עס זענען פון אַ רייה וואַרשאַווער און לאָדזשער פירמען אָנגעקומען רעקלאַמאַציעס, אַז זיי האָבען נישט דערהאַלטען זייערע נאָכנאַהמעס, האָט די צענטראַלע פעראָרדענט דורכצופיהרען אַ קאָנטראָלע און דאַן איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די מיספּראָוויכען איז בעגאַנגען דער בעאַמטער יוזעף מישאַק. מישאַק איז אַרעסטירט געוואָרען אין דער וואוינונג פון זיין קאָלעגע, וואו ער האָט געשפּילט אין קאָרטען.

בעת דער אויספאָרשונג האָט זיך מישאַק נישט מודה געווען און ערשט אויפ'ן פּראָצעס האָט ער זיך מודה געווען און זיך בעקלאָגט אויף זיינע קאָלעגען, וואָס האָבען איהם דערצו דערפיהרט.

נאָכדעם ווי ס'זענען אויסגעהערט געוואָרען 15 עדות, וועלכע האָבען צוגעזאָגט. בעשטעטיגט, אַז מישאַק איז געווען אַ שכור און קאָרטען-שפּילער, האָט דאָס געריכט פער'משפט מישאַק'ן צו פערלירען אַלע רעכט און אויף 2 יאָהר טורמע פעררעכענענדיג איהם די צייט, וואָס ער איז געזעסען ביז'ן פּראָצעס.

דאָס פעסטשטעלען די בירגערשאַפט

ווערט אין לאָדז פערענדיגט סוף דעצעמבער.

(ס) סוף סעפּטעמבער האָט דער וואָיעוואָדען-אַמט בעקומען אַ ספּעציעלען צירקולאַר וועגען בירגערשאַפט פאַר פערזאָנען, וואָס וואוינען אין פּוילען, נאָר זענען נישט אַריינגעטראָגען אין די ביכער פון די שטענדיגע איינוואוינער. דער וואָיעוואָדען-אַמט האָט אָנגעהויבען אָנצוגעבען בירגערשאַפט פערשידענע פערזאָנען, וועלכע האָבען נישט אויסגעפיהרט אַלע פאָדערונגען, וואָס זענען ביז איצט זיי געשטעלט-געוואָרען.

אין די ערטער, וואו די בעפעלקערונגס-ביכער זענען פערניכטעט-געוואָרען בעת'ן קריג, זענען איינגעשטעלט-געוואָרען קוואַליפיקאַציע-קאָמיסיעס. דאָס פעסטשטעלען די בירגערשאַפט וועט אין דער לאָדזשער וואָיעוואָדזשווע פערענדיגט-ווערען דעם 31. דעצעמבער ה. י.

וועגען „אָדראַטשעניעס" פון שטודירענדע-יוגענד

אַ נייע פעראָרדנונג וועגען „אָדראַטשעניעס" ווערען בטל.

(או) אויפ'ן גרונד פון § 57 פון געזעץ וועגען אַלגעמיינעם מיליטער-דינסט, פלעגען ביז איצט פון מיליטער-דינסט בעקומען אָפּגעלעגט דעם טערמין פון זייער דינסט שילער פון מיטעל-שולען און סטודענטען. די „אָדראַטשעניעס" פלעגען זיין גילטיג אויף אַ יאָהר אַהן אונטערשיד, צי אינצווישען האָט דער שילער איבערגעריסען זיין שטודיום.

איצט איז ערשינען אַ פעראָרדנונג אַז ווען דער שילער אָדער סטודענט הערט אויף זיך צו לערנען, ווערט די „אָדראַטשעניע" בטל. די מיטעל-שולען און די אוניווערזיטעטען זענען באַלד מודיע די פ. ק. או. וועגען אַרויסטרעטען מונ'ם שילער און די אָדראַטשעניעס ווערען צוריקגעצויגען.

—·—

60-יעהריגער וועבער-אַרבייטער געפונען דעם טויט אין דער מאַשין.

(·) אין קינדלער'ס פאַבריק אין פאַביאַניץ האָט פּאַסירט אַ שרעקליך געשעהעניש: אַנ'אַרבייטער האָט געפינען דעם טויט ביי דער וועב-מאַשין.

דער 60-יעהריגער וועבער-אַרבייטער ראָמאַן מושינסקי האָט שטענדיג ביי דער אַרבייט געטראָגען אַ שאַליק, אַנשטאָט אַ קראַגען.

נעכטען האָט זיך דער עק פון מושינסקי'ס שאַליק אַריינגעכאַפּט אין דער מאַשין און מיט אַ בליץ שנעלקייט אויפגעהויבען מושינסקי'ן אין דער הויך און דערנאָך צוריק מיט דער זעלבער שנעלקייט אַראָפּגעוואָרפען אויף דער ערד.

דער צוגעבונדענער שאַליק האָט אָבער מושינסקי'ן אַזוי צוגעדריקט דעם האַלז, אַז ער איז דערשטיקט געוואָרען.

ווען מ'האָט מושינסקי'ן אַרויסגעשלעפּט פון דער מאַשין, איז ער שוין געווען טויט.

דער אַרויסגערופענער דאָקטאָר האָט שוין קאָנסטאַטירט מושינסקי'ס טויט.

נאָכדעם, ווי פּאָליציי האָט צונויפגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל, האָט מען דעם טויטען קערפּער איבערגעגעבען דער פאַמיליע.

Schuhe putzen mit
„PURUS"
Ist fürwahr ein
Hochgenuss
Drum pass auf beim
Dosenkauf
Dass die Eule sei darauf

אין די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט דיזשורען.

(§) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: עפּשטיין, פּעטריקאָווער 225; מאַ-אַטשעווסקי, פּעטריקאָווער 95, ראָזענבלום, צעגעלניאַנאַ 12; גאָרפיין, ווסכאָדניאַ 54; קאָפּראָווסקי, נאָוואָמיעיסקאַ 15.

לאָדזשער סחורות פערקויפט אין פערסיען.

(א) די ערשטע פאַרטיעס סחורות, וואָס זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען קיין פערסיען אויף די בעשטעלונגען וואָס ס'האָט פון דאָרט געבראַכט דער דעלעגאַט פון עקספּאָרטערען-פעראיין זענען שוין אָנגעקומען אַהין און אויסגעקויפט געוואָרען דורך די בעשטעלער. דאָס זענען די ערשטע סחורות זייט 1914 יאָהר וואָס זענען אָנגעקומען קיין פערסיען דירעקט פון לאָדז.

פערשטאַרט א פאַמיליע.

(§) אין דער וואוינונג פון טאַרטשינסקי אויף ציגעל-גאַס 91 איז אויסגעבראָכען אַ שרפה. די פייערלעשער האָבען איינגעלאָשען די שרפה אין די פאַמיליע טאַרטשינסקי האָט זיך געלעגט שלאָפען. אַרום 11 אַ זייגער ביינאַכט האָט אַ שכן צופעליג בעמערקט ווי עס שלאָגט אַ רויך פון טאַרטשינסקי'ס וואוינונג. ער האָט אַרויסגערופען די שכנים און ווען מ'האָט אויפגעבראָכען די טיר האָט מען דערזעהען טאַרטשינסקי מיט זיין פרוי און 2 קינדער פערשטאַרטע. די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט זיי אָבגעראַטעוועט.

פשוט — אַ שלעגער.

(—) אויף פּאָניאַטאָווסקאַ 6 (ווידזעוו) האָט אַ געוויסער קלישקע זיך געוואָרפען אויף דער פרוי וואַראַניקאַ גראַבאָווסקאַ און זי שטאַרק צושלאָגען.

צו דער פערוואונדעטער איז אַרויסגערופען געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט איהר ערטיילט די ערשטע הילף.

קלישקע איז אַרעסטירט.

„קעניג הונגער".

פאָרלעזונג פון רעד.

וויעניאַוואַ דלוגאָשאָווסקי.

קומענדיגען זונטאָג קומט פאָר אין זאַל פון פילהאַרמאָניע אַ פאָרלעזונג פון בעקאַנטען פּובליציסט רעד. וויעניאַוואַ-דלוגאָשאָווסקי, א. ד. ט.: „קעניג הונגער".

דער רעפערענט וועט אַרום-רעדען די געגענזאַצען צווישען רייכע און אָרימע און בעהאַנדלען דאָס פּראָבלעם פון אַנדרעיעוו'ס ווערק „קעניג הונגער".

שעהנע און נוטע פּערפומעריע-אויסאַרבייטונגען.

לעצטענס האָט זיך אין די סוחרים-קרייזען בעדייטענד פערשטאַרקט די נאָכפראַגע אויף פּערפומעריע-אויסאַרבייטונגען פון פּוילען גופא. דאָס בעווייזט, אַז די לאַנד-פּראָדוקציע בעקומט אַלץ מעהר אַ גרעסערען אָנזעהן סיי אין די סוחרים, סיי אין די פּראָדוצענטען-קרייזען. אויפ'ן ערשטען אָרט רוקט זיך איצט אַרויס די פּויזנער פּערפומעריע-פירמע י. און ס. סטעמפּניעווסקי, וועלכע אַרבייט-אויס פּערפומעריע-און זייף-אַרטיקלען פון דער בעסטער קוואַליטעט אונטער דער פירמע „איזטע". בעזונדערס צייכנען זיך אויס די טואַלעט-זייפען מיט דער מאַרקע „קאַליאַ". די דאָזיגע אויסאַרבייטונגען זענען די בעסטע מתנות.

נאַפט „פּרימוס-קרישטאַל".

די בעקאַנטע נאַפט-פירמע „נאָבעל" האָט איינגעפיהרט אַ נייעם נאַפט-פּראָדוקט „פּרימוס-קרישטאַל", וואָס איז ספּעציעל פאַר פּרימוס-מאַשינקעס. דער דאָזיגער נאַפט איז אַהן שום ריח און גיט אַרויס אַ סך וואַרימקייט. אין לאָדז קען מען שוין דעם דאָזיגען נאַפט בעקומען אומעטום אין 2, 5 און 10-ליטערדיגע פערבלאָמבירטע באַנקעס.

2. טאג פון מאריאוויטען-פראצעס

גלח פאנגאווסקי הלערט-אויף די סיבה פון דעם קאמף צווישען די 2 ריכטונגען.

(אס) געכטען איז געווען דער צווייטער טאג פון דעם מאריאוויטען-פראצעס, וואס קומט פאר אין לאדזשער קרייז-געריכט.

אין משך פון נעכטיגען טאג זענען ווייטער אויסגעהערט געוואָרען עדות, וועלכע לייקענען, אז זיי זאלען האבען געוואָרפען שטיינער אויף פאליציאנטען. דאגעגען ערקלערען א טייל עדות — ווי גארשאק און פיעטשאק — אז זיי זענען אין קאמיסאריאט שלעכט בעהאנדעלט געוואָרען.

דער עדות-גלח פאנגאווסקי — דער אנפיהרער פון דער אפאזיציע געגען בישאף קאוואלסקי און אויך ציוויל-מאהנער אינ'ם איצטיגען פראצעס — האט אויפגעקלערט די סיבה פון דעם קאמף פון די 2 מאריאוויטען-ריכטונגען: ער, דער גלח פאנגאווסקי, איז געווען געגען דעם פלאן פון בישאף קאוואלסקי צו גריגדען אנ'אינסטיטוט פון „בארמהערציגע שוועסטערן".

4 א זייגער נאכמיטאג איז דער פראצעס איבערגעריסען געוואָרען.

היינט קומט ווייטער פאר דער עדות-פערהער.

געשאסען אויף פאליציי.

דער שיסער איז אנטלאָפען, נאָר מען זוכט א'הם.

(§) נעכטען אין אָוונד איז צום פורמאן קוויאטקאווסקי אין בזשעזשין געקומען א געוויסער גרודזשינסקי און פערלאנגט פון איהם, ער זאל איהם אָפּפיהרען קיין סטריקאָוו. פאר דער רייזע האט ער איהם טאריגעשלאגען 30 אין אפילו 40 זל. ווען קוויאטקאווסקי, וועלכער איז געווען קראנק, האט זיך אָפּגעזאגט, האט גרודזשינסקי דריי מאל אויסגעשאסען פון א רעוואָלווער אין א'הם פערוואונדעט או איז אנטלאָפען. אויפ'ן טומעל איז אנגעקומען ק—ס פרוי און האט זיך געלאזט יאגען נאך גרודזשינסקין. ס'איז אויך אנגעקומען פאליציי. גרודזשינסקי האט עטליכע מאל אויסגעשאסען צו דער פאליציי או איז אנטלאָפען. אויב גרודזשינסקי וועט געכאפט-ווערען וועט ער געשטעלט-ווערען פאר א שטאנד-געריכט.

סובלאקאטאר צינדט אונטער אוואָנונג.

דער אונטערצינדער איז אנטלאָפען.

(אס) ביי דעם לאקאטאר לגיוויק שולץ וואוינט א סובלאקאטאר סטעפאן ווישניעווסקי. צווישען דעם לאקאטאר און דעם סובלאקאטאר זענען פארגעקומען אָפטע סיכסוכים. ווישניעווסקי האט געוואָלט נקמה נעהמען אינ'ם לאקאטאר און ווען דער לעצטער איז נישט געווען אינדערהיים, האט ווישניעווסקי בעגאסען די מאדלאגעס מיט נאפט, אויסגעשפרייט דאס שטרוי פון די שטעניקעס און אונטערגעצונדען. ס'איז ענטשטאנען א שרפה, וועלכע איז צום גליק בעצייטענס בעמערקט געוואָרען דורך די שכנים. ס'זענען ארויסגערופען געוואָרען די פייערלעשער, וועלכע האבען נאך א קורצע צייט דאס פייער איינגעלאשען. ווישניעווסקי ווערט געזוכט דורך דער פאליציי.

א 5-יעהריג יונגעל אונטערגעצונדען זיין פאטער'ס פערמעגען.

(־) אין דאָרף גאשין (סערקער קרייז) איז אויסגעבראכען א שרפה אין גוט פון אנטאני ביאלקא.

די שרפה האט זיך פערשפרייט מיט א בעזונדערער שנעלקייט. ס'איז פערברענט געוואָרען: א סטאדאלע. די היי-יאהריגע תבואה, א פערד-שטאל און פערשידענע מכשירים.

געראטעוועט איז נאר געוואָרען דער לעבעדיגער אינווענטאר.

דער היזק איז גרויס.

ביים פעסטשטעלען די סיבה פון דער שרפה האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס פייער איז ענטשטאנען צוליב דער שולד פון דעם גוטס-בעזיצער'ס זוהן, דעם 5-יעהריגען וואצלאוו, וועלכער האט זיך געשפּילט מיט זאפּאלקעס און אנגעצונדען שטרוי.

די טראגישע קאריערע פון א באלעט-טענצערין

זי איז געווען געליבטע פון פירשטען, זי האט ערמארדעט א גראף, געווען א פשוט'ע ארבייטער'ין און געפאלען אלס בעטלערין ביי דער טיר פון טעאטער.

אינטער די פילארען פון גרויסען טעאטער אין ווארשא האט א פאליציאנט נעכטען פארטאג געפונען ליגען א בעוואוסטלאזע פרוי פון א יאהר 65, וועלכע איז, ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען, געפאלען פון קעלט.

די אונבעקאנטע איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפיטאל „דז. יעזוס".

נאכ'ן אומקעהרען זיך צום בעוואוסטזיין, האט די אונבעקאנטע דערצעהלט פאלגענדעס:

זי הייסט נאטאליא צעלינסקא.

מיט צעהנדליגער יאהרען צוריק, איז זי געווען א אנגעזעהענע טענצערין פון באלעט אין דער ווארשאווער אפערע. עס האט מיט איהר געהאט בדעה חתונה צו האבען א בעקאנטער פוילישער מוזיקער.

האט אבער אויף איהר איינמאל געווארפען א „בליק" א מיטגליד פון דער צארישער פאמיליע, וועלכער האט געוויילט אין ווארשא, און דער סוף איז געווען, אז זי האט אוועקגעווארפען דעם חתן און איז געוואָרען דעם פירשטס געליבטע.

[illegible] איז זי געוואָרען איינע פון די אנגעזעהענסטע טענצערינס און מען האט זי ענדליך ארויסגענומען קיין רוסלאנד, וואו זי איז איבערגעגאנגען פון איין הויכען געליבטען צום צווייטען.

אין יאהר 1908 האט צעלינסקא ערמארדעט דעם גראף מיכיילאוו און זי איז דערפאר פער'משפט געוואָרען צו 12 יאהר קאטארגע.

ערשט נאכ'ן אויסברוך פון דער רעוואלוציע, איז צעלינסקא בעפרייט געוואָרען פון געפענגניש.

וועגען א ווייטערדיגע „קאריערע" האט זי שוין אבער נישט געקענט זאגאר חלומ'ען, ווייל זי איז געווען אלט און שוואך. זי האט דעריבער איינציגע יאהר בעקומען בעשעפטיגונג ביי די באלשעוויקעס אלס פשוטע ארבייטערין.

מיט איינציגע חדשים צוריק האט זי אבער דערקענט א טשעקא בעאמטער, וועלכער איז זייער צייט געווען צעלינסקא'ס קוטשער.

עס האט זי געדראָהט ווידער איינצוזעצען צו ווערען, און זי איז דעריבער אנטלאָפען קיין פוילען.

אין ווארשא האט צעלינסקא זיך אויפגעהאלטען פון בעטלעריי און פלעגט נעכטיגען אין די נאכט-פשיטולקעס.

יעדען אָוונד פלעגט זי בלייבען שטעהן פארן גרויסען טעאטער, וואו זי האט אמאל דורכגעמאכט אזא שעהנע צייט; איצט אבער פלעגט זיך אויף איהר די בעטלערין קיינער אפילו נישט אומקוקען.

נעכטען האט זיך איהר בעזונדערס בולט אנגעהויבען מאלען אין די ערינערונגען איהר גאנצע פערגאנגענהייט אויז איהר טרויעריגע געגענווארט, און דאס האט אויף איהר אזוי שלעכט געווירקט, אז זי איז נישט געווען אומשטאנד אוועקצוגעהן און איז געבליבען ליגען א דערפרוירענע אויף דער גאס...

סטודענט ערמארדעט זיין שטיף-מוטער,

און איז זיך מודה אין פערברעכען נאך 5 יאהר צייט.

וו א ר ש א. 21. (טעלעפאניש). מיט העכער 5 יאהר צוריק איז אין א דאָרף, היינטער ווארשא, ערמאָרדעט געוואָרען א גוט-בעזיצערין. לויט די צונויפגעזאמעלטע מאטעריאלען בעת דער אויספאָרשונג האט זיך ארויסגעוויזען, אז דעם מארד האט אויסגעפיהרט דער שטיף-זוהן פון דער ערמאָרדעטער, דער 23-יעהריגער סטודענט פון דער לאנדווירטשאפטליכער אקאדעמיע אין ווארשא, אנטאני שוויעטשקאווסקי.

די פאליציי האט געוואָלט ארעסטירען דעם מערדער, אבער איהם נישט געקענט כאפּען. די אויספאָרשונג האט פעסטגעשטעלט, אז שוויעטשקאווסקי איז נעלם געוואָרען אין א נישט-בעקאנטער ריכטונג. מען האט גלייך געשיקט נאך איהם שטעק-בריף אבער אהן רעזולטאט. מען האט שוויעטשקאווסקי'ן נישט געקאנט כאפּען און דער ענין איז שוין געוואָרען כמעט ווי פערגעסען.

פלוצלינג דעם 1 טען מאי ה. י. האט זיך צום אויספאָרשונגס-ריכטער ביים היגען קרייז-געריכט געמאלדען עפעס א יונגערמאן און ערקלערט, אז ער הייסט אנטאני שוויעטשקאווסקי. ער איז דער מערדער פון זיין שטיף-מוטער, וואס ווערט געזוכט דורך דער פאליציי. ער בעט מען זאל איהם ארעסטירען. מודה-זייענדיג זיך אין פערברעכען האט שוויעטשקאווסקי ערקלערט, אז דעם מארד האט ער אויסגעפיהרט אין מאמענט פון א שטארקער פסיכישער אויפרעגונג.

שוויעטשקאווסקי איז ארעסטירט געוואָרען און נעכטען האט דאס קרייז-געריכט אונטער'ן פארזיץ פון ריכטער בראנדט בעטראכט דעם דאזיגען אזוי געוועהנליכען פראצעס.

אויך נעכטען האט זיך שוויעטשקאווסקי מודה געווען אין פערברעכען. ער דערצעהלט וועגען די אָפטע סכסוכים, וואס פלעגען פארקומען צווישען איהם און דער שטיף-מוטער, וואס האט געבראכט דערצו, אז ער פלעגט פיל מאל אנטלויפען פון דער היים. אין דעם קריטישען טאג, ווען ער איז געקומען אהיים, האט די שטיף-מוטער אנגעהויבען איהם רייצען. דאס האט איהם שרעקליך אויפגעבראכט און ער האט זי ערמארדעט, ווי אזוי דאס איז געשעהן געדענקט ער נישט. גלייך ווי ער איז געקומען צו זיך האט ער בעשלאסען צו אנטלויפען און כאָטש ער האט נישט געהאט מיט זיך קיין געלד, האט ער דאך אין שטוב קיין גראשען נישט גענומען, כדי מען זאל נישט זאגען, אז ער האט ערמארדעט זיין שטיף-מוטער צוליב רויב-צוועקען.

נאכ'ן אויסהערען א רייהע עדות און נאך די רעדעס פון בעשולדיגער דעם ג. פראקוראר שימאן געלערנטער און פערטיידיגער אדוו. בערלאנד האט דאס געריכט גענומען אין אכט די מילדערנדע אומשטענדען און פער'משפט שוויעטשקאווסקי'ן צו 2 יאהר פעסטונג.

די דאזיגע שטראף איז אויפ'ן סמך פון דער אמנעסטיע פערקלענערט געוואָרען מיט א דריטעל.

ווינער אפערעטע אין סקאלא-טעאטער
דירעקציע: זעמאן.

היינט, 8.15 אָוונד — צו בילליגע פרייזען פון 80 גר. ביז 4 זל.
דער דראט-פלעכטער
מארגן, דאנערשטאג — צו בילליגע פרייזען פון 80 גר. ביז 4 זל.
ווערט געגעבען די אָפערעטע
„האלאנד-מיידעל"

דעלעגאציע פון שטאטישע ארבייטער

ביים וואיעוואדע וועגען עפענטליכע ארבייט.

(ב) נעכטען האט א דעלעגאציע פון די שטאטישע ארבייטער בעזוכט דעם לאדזער וואיעוואדע ה' יאשטשאלט און איהם איבערגעגעבען אנ'אויספיהרליכען מעמאריאל וועגען די פאדערונגען פון די סעזאן-ארבייטער.

דער וואיעוואדע האט ערקלערט, אז די פראגע וועגען ארבייט פאר די סעזאן-ארבייטער איז א פראגע וועגען קרעדיטען פאר די שטאטישע זעלבסט-פערוואלטונגען. אבער איצט האט די רעגירונג ווידער פערקלענערט די קרעדיטען און דאס ווירקט אויך אויף דער פערקלענערונג פון דער עפענטליכער ארבייט.

וואס ס'איז נוגע דער ארבייט אין לאדז, האט דער לאדזער וואיעוואדע צוגעזאגט צו אינטערווענירען ביי דער צענטראלער רעגירונג.

פערטרעטער פון דעטאליסטען אין די שאצונגס-קאמיסיעס.

(ס) מיט א צייט צוריק האט זיך א דעלעגאציע פון דעטאליסטען-פעראיין (פעטריקאווער 31) זיך געווענדעט צום פרעזעס פון פינאנץ-אמט ה' מאווארניצקי, אז אין די שאצונגס-קאמיסיעס זאלען צוגעלאזט ווערען פערטרעטער פון די דעטאליסטען-סוחרים. דער פרעזעס מאווארניצקי האט פערשפראכען די דאזיגע בקשה נאכצוקומען. איצט ארבייט אויס דער פעראיין א ליסטע פון די קאנדידאטען אין דער שאצונגס קאמיסיע מצד'ן פעראיין אזוי, אז צום נייעם יאהר וועלען שוין די פערטרעטער פון פעראיין קענען אנטייל נעהמען אין די ארבייטען פון די פערשידענע שאצונגס-קאמיסיעס.

דעקלאראציעס וועגען הכנסה-שטייער

דארף מען צושטעלען ביז'ן 15-טען יאנואר.

(אס) מיר מאכען נאכאמאל אויפמערקזאם, אז די דעקלאראציעס פון הכנסה-שטייער פון די לאקאטארען דארף צוגעשטעלט-ווערען אין די פינאנץ-אמטען ביז דעם 15 יאנואר 1927. די דעקלאראציעס דארפען די הויז-בעזיצער אפנעהמען ביז'ן 1 יאנואר אין די ענטשפרעכענדע פינאנץ-אמטען.

פערברייטערען די שול-נעץ אין לאדז

(או) אין לאקאל פון שול-קוראטאריום איז פארגעקומען א זיצונג פון שול-ראט מיט'ן אנטייל פון איינינע פראפעסארען און פארשטעהער פון דער שטאטישער מאכט.

ס'איז בעטראכט געוואָרען די פראגע וועגען פערברייטערן די נעץ פון פראפעסיאנעלע שולען.

נאך די געהאלטענע רעפעראטען איז בעשלאסען געוואָרען ארויסצוגעבען אנ-אפיציעלע צייטונג פון שול-ראט פון דער לאדזער וואיעוואדזשטווע.

האנדעלס-אנגעשטעלטע פאדערן פאר איבער'שעהן

צוליב דער פערלענגערטער האנדעלס-צייט פאר די חגאות.

(ט) אין צוזאמענהאנג מיט דער פערלענגערטער האנדעלס-צייט פאר די חגאות, זענען אין א רייהע געשעפטען ענטשטאנען סכסוכים צווישען די אנגעשטעלטע מיט די אייגענטימער, כדי צו פערמיידען סכסוכים האבען אלע פראפעסיאנעלע פעראייגען פון די אנגעשטעלטע מודיע געווען זייערע מיטגלידער, אז לויט'ן געזעץ קומט פאר די ערשטע 2 איבער'שעה'ן 50 פראצענט הוספה, פאר ווייטערדיגע שעה'ן, אדער ביי נאכט און חגאות — 100 פראצ. די פעראיינען האבען דערביי אנגעוויזען, אז לויט'ן § 16 פון געזעץ פון 18 דעצעמבער 1919, זענען די אנגעשטעלטע נישט מחויב די איבער'שעה'ן צו ארבייטען, און די אונטערנעהמער קענען זיי דערצו נישט צווינגען.

יובילעאום-פייערונג

פון צענטראלען יוד. האנדווערקער פערבאנד (פאלודניאָווע 4).

אין צוזאמענהאנג מיט דער 15-יעהריגער יובילעאום-פייערונג פון דער היגער האנדוו.-ארגאניזאציע קומט פאר א פיבערהאפטע פארבערייטונגס-ארבייט. יעדען אָוונד קומען פאר זיצונגען פון די בעזונדערע קאמיסיעס, וועלכע בעמיהען זיך די פייערונג איינצואָרדנען וואס אימפאזאנטער. די פראגראם-קאמיסיע האט אנגעצייכענט זעהר א ברייטע און אינהאלטסרייכען פראגראם. די רעדאקציאנס-קאמיסיע אונטער'ן פארזיץ פון אינזש. רוטאק האט בעשלאסען ארויסצוגעבען אנ'איינמאליגע צייטונג, אין וועלכע עס זאל זיך אפשפיגלען די גרויסע און שווערע ארבייט פון דער 15 יעהריגער האנדווערקער-בעוועגונג. אלס רעדאקטאר איז בעשטימט געוואָרען יוריסט ה' א. צימערמאן.

אין די נאהנטסטע טעג ערשיינט
„דער יתום"
№ 3
צייטשריפט געווידמעט די ענינים: פון יתומים פערזארגונג, קינדער-ערציהונג און פרויען-שוץ.
מיט א רייכען, אילוסטרירטען אינהאלט.
אנאָנסען ווערען נאך אנגענומען ביז פרייטאג, דעם 24. דעצעמבער ד. י. אין דער אדמיניסטראציע: לאדז. שענקעוויטש-גאס 3/5 טעגליך פון 10—2 מיטאג און פון 4—8 אין אָוונד.
946

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02

לאָדזער תבואה-מאַרק.

די פֿערגאַנגענע וואָך האָט אויפ'ן תבואה-מאַרק געהערשט אַ שטאַרקערע טענדענץ אויף קאָרן און ווייץ. די סיבה זאָל זיין דער פֿערקלענערטער צופֿאָהר, אַזוי אַז אויף אַ רייהע בערזען זענען איבערהויפּט נישט געמאַכט געוואָרען קיין טראַנזאַקציעס מיט קאָרן און ווייץ. די לעצטע טעג האָבען נאָך דעם צופֿאָהר פֿערשווערט די וועטערען.

די רעגירונג האָט דערווייל נישט רעאַליזירט דעם פּלאַן איינצוקויפֿען אַ סכום אויסלענדישע תבואה, אום צו קענען וואַרפֿען זי אויפ'ן מאַרק כדי צו געגענווירקען די הויכע פּרייזען, די מורא פֿאַר קאָנקורענץ ביי די לאַנד-ווירטען און פּריצים איז פֿאַראיבער און זיי איילען זיך נישט מיט'ן פֿערקויפֿען זייערע תבואה זאַפּאַסען.

אויפ'ן מעהל-מאַרק הערשט איצט אַ שטאַרקע אויפֿלעבונג. בעזונדערס איז אין די לעצטע טעג אויסגעוואַקסען די פֿאָדערונג אויף ווייצען-מעהל צוליב די חגאות, און די פּרייזען זענען געשטיגען אויף 1—3 גראָשען פֿאַר אַ קילאָ. צו דעם האָט מיטגעווירקט אויך די שטאַרקערע טענדענץ אויף תביאה. קאָרן מעהל איז נישט געשטיגען.

הכנסה-שטייער מוז איינגעצאַלט ווערען ביז'ן 31 דעצעמבער.

(ס) די פֿינאַנץ-מאַכט פֿיהרט אויס די פֿעראָרדנונג פֿון פֿינאַנץ-מיניסטער וועגען איינקאַסירען די שטייערען דורך עקזעקוציעס. אין דער ערשטער רייהע ווערט איינגעצויגען דער הכנסה-שטייער. דער דאָזיגער שטייער מוז איינקאַסירט ווערען ביז'ן 31. דעצעמבער ה. י. אין אויסנאַהם-פֿאַלען ווערען פֿונדעסטוועגען געמאַכט הנחות ביים איינצאָהלען די שטייערען. די פֿריהערדיגע הנחות, זענען געבליבען גילטיג.

אַ טויטער קערפּער אין אַ גרוב קאַלך

(—) אין אַ גרוב מיט וואַפּנע הינטער באַלקובעק איז געפֿונען געוואָרען אַ טויטער קערפּער.

נאָך אַ לאַנגער אויספֿאָרשונג האָט מען פֿעסטגעשטעלט, אַז דער טויטער קערפּער איז אַ געוויסער סטאַניסלאַוו קאָוואַלטשיק, וועלכער איז מיט אַ צייט צוריק געהיימניספֿול פֿערשוואונדען געוואָרען פֿון באַלקובעק.

פּאָליציי האָט אונטערגענומען אַנ'ענערגישע אויספֿאָרשונג, מיט'ן צוועק צו ענטדעקען: צי ס'איז פֿאָרגעקומען אַ מאָרד אָדער אַ זעלבסטמאָרד.

די מאַכטער האָט צונגנב'עט

ביים פֿאָטער 2000 זלאָטעס.

(—) אַ געוויסע סטעפֿאַניאַ יאַרעצקאַ האָט צוגנב'עט ביי איהר פֿאָטער פֿון שופּלאַד 2000 זלאָטעס און נעלם געוואָרען.

דער פֿאָטער. וואָיטשעך יאַרעצקי האָט לאַנג געזוכט זיין טאָכטער, אָבער ער האָט זי נישט געפֿונען.

ענדליך האָט ער זי געפּאַקט אין גאַס נאָך 4 טעג זוכען.

ווען דער פֿאָטער האָט אָפּגעפֿיהרט די טאָכטער אין קאָמיסאַריאַט, האָט מען ביי איהר שוין געפֿונען נאָר 1,200 זל.

האָט זי, הייסט עס, אין 4 טעג אויסגעגעבען 800 זלאָטעס. וואָס האָט זי געטוּן מיט'ן געלד? — ווער ווייס?

זאַל פֿילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטראָלען פֿון בעריהמטען אַרטיסט

יוליוס אַדלער

צוזאַמען מיט זיין אויסגעצייכענטען אַנסאַמבל. פֿרויען: הדסה, האַליטש, סאַלאַמאַ, רענינאַ, שייעוויטש. מענער: בריז, לאַוי, קאַן, קורע, קראַנע, שטאָקפֿעדער, ראַטשיין און אַנדערע.

שבת, דעם 25. דעצעמבער 3.30 נאָכמ. צו ביליגע פּרייזען צום לעצטען מאָל די בעריהמטע פּיעסע פֿון א. סטרינדבערג

דער פֿאָטער

הויפּט-ראָל „ריטמייסטער" — י. אַדלער.

זונטאָג, דעם 26. דעצעמ. 3½ נאָכמ. צו ביליגע פּרייזען דאָס בעריהמטע מייסטערווערק פֿון העגריק איבסען

די גייסטער

הויפּט-ראָל „אָסוואַלד"—יוליוס אַדלער

שבת, ד. 25. דעצעמבער, 8½ אָווענד די בעליבטע פּיעסע פֿון ראַקאָוו

תלמיד חכם

הויפּט-ראָל „תלמיד חכם" — י. אַדלער, וועלכער איז דער איינציגער אין דער ראָל.

זונטאָג, ד. 26 דעצ. 8½ אָווענד אויפ'ן אַלגעמ. פֿערלאַנג—די זעהר-אויפֿגענומענע סאָציאַלע טראַגעדיע פֿון ערנסט טאָלער

הינקעמאַן

הויפּט-ראָל „הינקעמאַן" — י. אַדלער.

גאַרדעראָבע פֿריי! בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פֿון פֿילהאַרמאָניע. אדמ. ליטער: א. שטאָקפֿעדער.

אַנאָנס! מאָנטאָג, דעם 27. דעצעמבער — גרויסע פּאָפּולערע פֿאָרשטעלונג.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פֿון „נייעם פֿאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע אָנפֿראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפֿטליך פֿון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פֿון „נייעם פֿאָלקסבלאַט"

מיטן דערלאַנגען אַנ'אָנפֿראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פֿון טאָג, ווען די אָנפֿראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפֿראַגען אָהן קופּאָן וועט מען קיינער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 22. דעצעמבער 1926.

2691. י. ג. פֿון קאַמיענקאַ.

2692. פֿוקס.

2693. אַ לעזער פֿון קאָנסטאַנטינער.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פּערזענליך פֿערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פֿון 3 ביז 4 נאָך מיטאָג אין רעדאַקציע, מיטברענגענדיג די צייטונג.

2694. אַ סובלאָקאַטאָר פֿון קיליג-סקיעגאָ.

עס איז אַ פֿראַגע, צי עס האַנדעלט זיך וועגען אַ מעבלירטען צימער ביי אַ פֿאַמיליע אָדער אין אַ ספּעציעלע אונטערנעמונג פֿון מעבלירטע צימערן. אין ביידע פֿאַלען איז דער ענין אויף אַ געזעצליכען אופֿן רעגולירט. לויט'ן 2. פּונקט פֿון 9. אַרט. פֿון דעקרעט וועגען לאָקאַטאָרען-שוץ מעג אַ לאָקאַטאָר נעהמען פֿאַר אַ מעבלירט צימער נישט מעהר ווי 75 פּראָצ. טייערער, חוץ דער זעלבער צימער מאַכט איהם אַליין פּראָפּאָרציאָנעל אויס. וואָס שייך ווייטער אַ מעבלירט צימער אין אַ האָטעל אָדער מעבלירטע צימערן גילט אַנ'אָפֿיציעל בעשטעטיגטע טאַקסע. קיין פּריוואַטער אָפּמאַך געגען די דערמאָנטע בעשטימונגען איז דעריבער נישט גילטיג.

2695. אַ לעזער פֿון מרדכי גבאי'ס גאַס

אויב איהר האָט אין יוני 1919 בעצאָהלט פֿאַר אייער וואוינונג 150 רובל דאַרפֿט איהר צאָהלען פֿאַר'ן 4. פּונקט אַזוי ווי פֿאַר אַלע פֿאָרינע קוואַרטלען פֿון לויפֿענדען יאָהר צו 48 זל. 48 גר, צוזאַמען מיט די אויסגאַבען.

2696. דרוקער.

5 זל. אַ חודש פֿון הונדערט איז אָהן אַ צווייפֿעל אַ ליכוויע ציגז. עס איז אַ פֿראַגע צו דער זעלבער בעשטעטיגט זיך מיט באָרגען געלד אויף ציגזען פּראָפֿעסיאָנעל און אין וואָס פֿאַרע מצב דער בעל חוב האָט זיך דעמאָלט געפֿונען. עס איז ערלויבט צו נעמען העכסטענס 24 פּראָצ. אַ יאָהר ד. ה. 2 זל. אַ חודש פֿון הונדערט.

2697. בל—ב.

אַזוי ווי איהר קומט צוריק פֿאַר אַריינציהען אייער יאָהרגאַנג אין די רייהען, קאָן מען אייך בעשטראָפֿען נאָר פֿאַר זיך נישט צושטעלען צו דער פֿאַבאָר-קאָמיסיע אין דער געהעריגער צייט אָבער בשום אופֿן נישט פֿאַר אויסמיידען מיליטער-דינסט. אייך דראָהט דעריבער ביז 6 וואָכען אַרעסט עווענטועל אַ געלד שטראָף.

2698. אַ לעזער מ. פֿון דרעוונאָווסקאַ

2699. אַ לעזער פֿון שייבלער

2700. Z. P. פֿון פֿאָמאָרסקאַ.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פּערזענליך פֿערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פֿון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג מיטברענגענדיג די צייטונג.

2701. ל. ב.

אויב איהר האָט 3. קאַט. פּאַטענט צאָהלט איהר שוין פֿאַר'ן 4. קוואַרטעל פֿון לויפֿענדען יאָהר איבער 75 פּראָצ. פֿון גרונד דירה-געלד, ממילא דאַרפֿט איהר שוין נישט צאָהלען פֿאַר קיין אויסגאַבען.

דאָס כינעזישע פֿאַמיליען לעבען,

אונטערשיידט זיך פֿיל פֿון אייראָפּעאישען.

אין די גאָר אַלטע צייטען, אין די צייטען פֿון דער צווייטער דינאַסטיע, אַנ'ערך טויזענד יאָהר פֿאַר דער קריסטליכער צייט-רעכענונג, האָט אין כינאַ בעהערשט אַמאַטריאַכאַלישע אָרדנונג. אין יעגער צייט האָט מען, לויט ווי עס זאָגען עדות, די אַלטע כינעזישע לעגענדעס, געקענט נאָר די מאַמע און נישט דעם טאַטען. ערשט אין דער צייט פֿון דער דריטער דינאַסטיע, האָט זיך די לאַגע אין כינע געביטען, עס איז פֿאָרגעקומען אַ גרויסער קאַמף צווישען די געשלעכטער און עס איז איינגעפֿיהרט געוואָרען די פּאַטריאַרכאַלישע אָרדנונג, וואָס הערשט ביז'ן היינטיגען טאָג.

דאָך איז גאַנץ אַנדערש דאָס פֿאַמיליען לעבען אין כינע ווי אין די מערב לענדער, אין אייראָפּאַ און אַמעריקאַ. מען האָט דאָרט אַ גאַנץ אַנדערען בעגריף וועגען הייראַטס-פּראָבלעם.

די כינעזישע הייראַט קומט פֿאָר אויס'ן געביט פֿון דער „זיפּע". די „זיפּע", וואָס מיינט דאָס צוזאַמענהאַלטען זיך פֿון אַלע קרובים אויף איין פּלאַץ, ווי די אַמאָליגע שבטים — איז דער הויפּט בעגריף פֿון כינעזישען פֿאַמיליען-לעבען. עס עגזיסטירען קודם-כל משפחות-גרופּען שבטים, וואָס געפֿינען זיך אונטער דער פֿירונג פֿון דעם עלטסטען פֿון דער משפחה אָדער פֿון שבט. פֿאַר אַלע מיטגלידער פֿון דער משפחה ווערט אויסגעבויט הייזער, אַז זיי זאָלען האָבען וואו צו וואוינען צוזאַמען, אַזוי לאַנג ווי דער ראש פֿון דער משפחה („זיפּע") לעבט און אַזוי ווייט ווי דאָס, וואָס די משפחה פֿערמאָגט, איז גענוג אויף אויסצוהאַלטען אַלע מיטגלידער פֿון דער משפחה. עס טרעפֿט אויך אַז די משפחה צוטיילט זיך, דאָס געשעהט אַמאָל, ווען די ברידער נאָך דעם טויט פֿון פֿאָטער קענען זיך נישט טיילען מיט דעם פֿאָטערס ירושה, אָדער, אַז די משפחה האָט מאַטעריעלע שוועריגקייטען.

די ראָלען אין אַזאַ „זיפּע" זענען פֿונאַנדערגעטיילט: דעם פֿאָטערס פֿליכט איז צו זיין גוט צו אַלע. דער זון דאַרף האָבען דרך-ארץ. דער עלטערער ברודער — זאָרגען פֿאַר דער פֿאַמיליע. דער יונגערער ברודער — צו פֿאָלגען וואָס מען הייסט איהם, דער מאַן דאַרף האָבען איינזעהן מיט דער פֿרוי און די פֿרוי דאַרף זיין נאָכגיביג.

די פֿרוי, וואָס איינער פֿון די ברידער הייראַט, גייט אַרויס פֿון איין „זיפּע" אין דער אַנדערער. זי גייט אַרויס פֿון איהר פֿאָטערס „זיפּע" צו דער „זיפּע" פֿון איהר מאַן, און פֿון איצט אָן מוז זי פֿאָלגען איהר שוויגער-מוטער, וועלכע איז איבער איהר. די נאַטירליכע פֿערלאַנגען, וואָס עס זענען דאָ ביי דעם מאַן און דער פֿרוי ווערען נישט אונטערדריקט. ערטליכקייט ווערט נישט גערעכענט פֿאַר אַ שאַנדע אין כינע. מען בעטראַכט עס נישט פֿאַר אַ נידריג געפֿיהל, אָדער גאָר פֿאַר זינד. דער כינעזער ווייס נישט דערפֿון, מען בעטראַכט עס אין כינע פֿיל מעהר אַלס געזונד-אינסטינקט, מען קוקט נישט דערויף ווי אויף עפּעס געהיימניספֿולעס הייליגעס, אָדער ווי אויף עפּיס אַ זאַך, וואָס דאַרף קומען נאָך לאַנגער אָנשטרענגונג, נאָר מען בעטראַכט עס פֿאַר אַ נאַטירליכען מענשליכען געברויך. אין דער היגזיכט שטעהט דער כינעזער פֿיל העכער ווי דער אייראָפּעער. נאַטירליך איז דער כינעזער אויך קענען איבערטרייבונג. אָבער איבערטרייבונג איז אַ זאַך, וואָס איז שעדליך ביי אַלע אינסטינקטען און געפֿיהלען. דעריבער זעהען מיר, אַז די כינעזישע ליבע-ליריק איז גאַנץ אַנדערש ווי די פֿון די מערב-לענדער. מען בעזינגט נישט דאָרט די איינציג געליבטע און מען שווערט דאָרט נישט קיין אייביגע ליבע, אַפֿילו אויפ'ן פּאַפּיר, ווייל דאָס איז נישט דער געווינשטער אידעאַל. די ליבע-ליריק בעשטייט פֿון זוכען גליק און שיידונג, בענקשאַפֿט און דערגרייכונג. דעריבער זעהן מיר דאָרט, אַז די עראָטיק בעהערשט נישט דאָרט אינגאַנצען די פּאָעזיע ווי מיר זעהען דאָס אין די מערב-לענדער. מען זינגט דאָרט אויך פֿון אַנדערע געפֿיהלען צווישען קינדער און עלטערען, צווישען ברידער און שוועסטער און איבער אַנדערע זאַכען און אין יעדע לידער געפֿינט מען נישט וועניגער פּאַטאָס ווי אין די עראָטישע.

די מאָנאָגאַמיע איז אַנ'אָנגענומענע זאַך, אַ געזעץ, ווייל דער כינעזער זאָגט אַז אַ מאַן און אַ ווייב זענען ביידע צוזאַמען ווי הימעל און ערד. די פֿרוי בעקומט אָבער אין דער פֿאַמיליע פֿון מאַן אַלץ וואָס זי דאַרף: נאַרונג, אויסזיכט, קליידונג, פֿריינדשאַפֿט. זי ווידער דאַרף זיך בעמיען ווייטער אויסצוהאַלטען די פֿאַמיליע. הויפּטזעכליך דאַרף זי זאָרגען פֿאַר דער שוויגער און מוז איהר צוטיילען פֿיל כבוד. אויב זי האָט אַ זון ווערט איהר לאַגע בעסער און זי פֿערנעמט שוין אַנ'אייגענע בכבודע שטעלע. האָט זי אָבער קיין קינדער נישט, קאָן איהר דער מאַן דערפֿאַר גט'ן, אָבער אין בעסערע פֿאַמיליעס, וואו עס הערשט האַרמאָניע צווישען מאַן און ווייב, געשעהט דאָס נישט.

ביי דעם צושטאַנד איז פֿערשטענדליך אַז דאָס אויסקלויבען אַ פֿרוי, די פֿערלאָבונג און הייראַט איז נישט בלויז אַ זאַך פֿון דעם פּאָרעל גופֿא. עס איז אַ משפּחה ענין.

ביז'ן היינטיגען טאָג איז אין כינע איינגעפֿיהרט שטרענגע עקסאָגאַמיע (הייראַט מיט נישט-פֿאַמיליע-מיטגלידער), אַז אַ יונגערמאַן זאָל הייראַטען זיינע אַ קוזינע פֿון פֿאָטערס צד, וואָלט עס בעטראַכט געוואָרען דאָרט פֿאַר אַ שאַנדע און זינד. ביי דער פֿערוואַנדשאַפֿט פֿון דער מוטערס זייט איז מען אָבער שוין נישט אַזוי שטרענג. ווייל די כלה גייט דאָך אַרויס פֿון רשות פֿון איהר משפחה און גייט איבער אין רשות פֿון אַנ'אַנדער משפחה. דעריבער קוקט מען אין כינע אויף אַ מיידעל באַלד פֿון איהר געבוירט גאַנץ אַנדערש. אַז עס ווערט געבוירען אַ יונגעל זאָגט מען עס אָן די עלטערן מיט גרויס פֿייערליכקייט, ווען אָבער אַ מיידעל — נישט. אויך אין אַנדערע פֿאַלען האָט נישט אַ מיידעל די זעלבע רעכט ווי אַ יונגעל דאָס איז נישט דערפֿאַר, וואָס מען האָט אַ יונגעל מעהר ליבער ווי אַ מיידעל. ניין. דאָס איז נאָר דערפֿאַר, ווייל מען ווייסט, אַז דאָס מיידעל וועט סוף כל סוף אַרויס פֿון דער פֿאַמיליע און ווערען אַ מיטגליד פֿון אַנ'אַנדערער פֿאַמיליע.

ווען עס קומט צו טון אַ שידוך, טוט עס נישט דער יונגערמאַן אַליין. דאָס טוט פֿאַר איהם זיין פֿאַמיליע. אַמאָל אויך בעקאַנטע, מען קוקט נישט ווי ר״ך די כלה איז, ווייל איהר פֿערמעגען בעמט זי דאָך נישט מיט, נאָר אויב זי איז אַ גוט ערצויגען מיידעל און וועט זיך אַריינפּאַסען און גוט איינלעבען אין קרייז פֿון דער נייער פֿאַמיליע. אָפֿט קומט עס פֿאָר, אַז פֿאַמיליעס זענען זיך משדך ווען די קינדער זענען נאָך קליין. צוליב דעם אָבערגלויבען, וואָס איז גאָר דאָרט שטאַרק זוכט מען אויך נאָך צי דער חתן און די כלה האָבען איין מזל. דאָס געפֿינט מען אויס אין די אַסטראָלאָגישע לוחות. צום גוטען מנהג געהערט אויך, אַז די פֿאַמיליע פֿון דער כלה זאָל זיך אַ ביסעל צוריקהאַלטען און נישט וועלען באַלד איינגעהן אויפֿן שידוך. דערנאָך ווען די פֿאַמיליע בעשטעהט שוין, ווערט די כלה מיט פֿייערליכקייט אָפּגעפֿיהרט פֿון איהר פֿאָטערס הויז צום הויז פֿון איהר חתן. דאָרט קומט אויך פֿאָר די חתונה. אין דער נאַכט פֿון דער חתונה געהט די כלה אָנגעטאָן אין רויטע קליידער.

ווען אַ פֿרוי זעהט, אַז דער מאַן האָט פֿערלוירען דעם אינטערעס צו איהר און אינטערעסירט זיך מיט אַנדערע, העלפֿט זי איהם צו, אַז ער זאָל אַריינגעמען יענע אין דער משפחה. זי איז נישט אייפֿערזיכטיג און פֿול מיט קנאה, ווייל דאָס איז לויט דער רעליגיעז פֿערבאָטען. דאָס אַלץ רעדט זיך פֿון דער גוטער קלוגער פֿרוי. אַ פֿרוי אָבער, וואָס שטערט דעם מאַן צו האָבען אַ זייטיגע ליבע בעגעגענט אַ קאַמף פֿון דער גאַנצער משפחה און דער סוף איז, אַז זי פֿערשפּילט.

א פראצעס אין ענגלאנד

איבער א גרויסער ירושה אין מאסקווא.

אין דעם קרימינאל-געריכט פון לאנדאן איז נישט לאנג צוריק פארגעקומען א פראצעס, ביי וועלכען עס האבען זיך ווידער אמאל געהערט אפקלאנגען פון דער באלשעוויסטישער רעוואלוציע אין רוסלאנד.

א שותף פון א רייכער באנקירען-פירמע, וועטענס הויפט-געשעפטען עס זיינען געווען אין מאסקווע, האט אין פערלויף פון זיין לעבען אנגעזאמעלט א סך געלד. זיין גאנצער פערמעגען איז בעשטאנען אין רוסישע ווערט-פאפירען. נאך זיין טויט האט ער די גרויסע ירושה איבערגעלאזען זיינע קינדער, אבער ווען די באלשעוויסטישע רעוואלוציע איז פארגעקומען, האט די נייע רוסישע רעגירונג פערכאפט דאס גאנצע מזומן-געלד, וואס האט זיך געפונען אין דער מאסקווער באנק פון די רייכע ענגלענדער, און די ווערט-פאפירען זענען, פערשטעהט זיך, געווארען ווערטלאז.

איצט קומט פאר א פלאנטער אין ענגלאנד איבער דער דאזיגער ירושה. דער עלטסטער פון די דריי זיהן פונם פערשטארבענעם ענגלישען מיליאנער איז אונטער דעם איינדרוק, אז זיינע יונגערע ברידער האבען איהם בעשווינדעלט, און אזוי ווי ער איז נישט פון די, וואס זענען גרייט צו פערשווייגען אן עולה, האט ער זיך עפענטליך בעקלאגט אויף די ברידער דורך ווארט און שריפט. האבען עס די יונגערע ברידער נישט געוואלט ליידען און האבען איהם אנגעקלאגט פאר פערלוימדונג.

דער פראצעס איז געווען א גאנץ סענסאציאנעלער. דער אנגעקלאגטער, שוין א מאן פון 56 יאהר, איז געווען זיין אייגענער אדוואקאט. ער האט גארנישט אפגעלייקענט. דאס געריכט האט איהם בעפרייט נאר מיט א ווארנונג, אז ער זאל נישט בעלעסטיגען די ברידער. נאר דער גאנצער עסק איז אינטערעסאנט צוליב דעם אופן ווי דער אנגעקלאגטער האט געפיהרט זיין פערטיידיגונג.

ווען עדווין טשארלס פענעל, אזוי הייסט דער בעל-דבר. איז אויפגעטראטען אין געריכט אלס זיין אייגענער אדוואקאט, האט ער צו אלעם ערשט געפאדערט א שבועה פון יעדען ריכטער, אז ער איז נישט קיין יוד און האט נישט קיין פערבינדונג מיט די אדוואקאטען, וואס פערפאלגען איהם.

דער אנטיסעמיטישער חברה-מאן, וואס האט זיך געריכט אויף א גרויסער ירושה און וואס האט זי נישט געקראגען, איז, ווייזט אויס, שטארק אנגעשראקען. איבערהויפט האט ער מורא פאר יודען. איהם דוכט זיך, אז וואו נאר א יוד, איז ער געוויס זיין שונא. קיין בערעכטיגונג פאר אזא מורא האט ער טאקע נישט געהאט, נאר ווי עס ווייזט אויס ליידט ער פון א פערפאלגונגס מאניע,— דארף מען זיך אויף איהם נישט וואונדערען.

אין פערלויף פון די פערהאנדלונגען אין געריכט האבען די אדוואקאטען פון די ברידער וועמען עדווין פענעל האט בעשולדיגט אין שווינדעל, בעוויזען, אז דער אנגעקלאגטער האט נישט געהאט דעם מינדעסטען גרונד פאר זיין בעשולדיגונג, נאך מעהר, זיי האבען איבערצייגט. אז ער האט אליין געוואוסט, אז ער מאכט א פאלשען בלבול אויף זיינע ברידער, דאס האט איהם אבער נישט געשטערט צו פערשפרייטען פלוגשריפטען וועגען א צווייטען מיט א האלב מיליאניגען ירושה-שווינדעל. און שפעלען זיינע ברידער, ביידע בערזע סוחרים, אין גרויס פערלעגענהייט.

עס האט זיך אויך ארויסגעוויזען, אז דער אנגעקלאגטער איז איבערהויפט א קנאפער צדיק. פון זיין יוגענט אן האט ער פערשווענדעט גרויסע סומעס געלד, וואס זיין פאמיליע האט איהם געגעבען. ער איז געווען פערמישט אין מונקעלע שפעקולאציעס און אין א פאר באנקראטען. זיין פריוואט לעבען איז אויך ווייט נישט-זיכער. זיין פרוי מיט 5 קינדער האט ער פערלאזען. איצט וואוינט ער מיט א צווייטער פרוי אומגעזעצליך, און זי האט שוין א קינד פון איהם. קורץ, דאס געריכט האט פאר זיך געהאט אן אמת'ען תכשיט.

דער ריכטער האט געקענט געבען פענעל'ן א היבשע געפענגניש שטראף. אבער ער האט גענומען אין אכט זיין עלטער און זיין גייסטיגען צושטאנד. ווי געזאגט, איז ער בעפרייט געווארען, אבער אויף דעם צוזאג, אז ער וועט מעהר קיינעם נישט בעאומרוהיגען אי בער דער פערפאלגענער ירושה.

גוט אז געשמאק
ביז'ן לעצטען טראפען
מיט גרויסע יובילעאום-פרעמיעס
פון 5 זל. ביז 1000 זלאטים
איז צו געפונען נור אין דער
טהדי
„Ewig"
און איהר צאהלט נישט קיין גראשען טייערער
פארערט-זשע נור „עוויג". 792

Dr PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט.
„אנדאדיקא 1, טעלעפאן 25-38
ווענערישע און האר - הויט - קראנקהייטען,
מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט
(האר-אויספאל), רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אווענד,
דאמען: פון 4—5 נאכמ.

די קרובים-הילף פון אמעריקא.

(נייע אקציע פון היאס-עמיגדירעקט).

בערלין. (י.ט.א.) דאס פרעזידיום פון „היאס-עמיגדירעקט" איז יעצט צוגעטרעטען אין ערשטער רייהע צו רעאליזירען דעם פלאן פון פערבינדען די עמיגראנטען מיט זייערע קרובים מעבר-לים, אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דאס פרעזידיום ארויסגעגעבען פאלגענדע אפיציעלע מיטיילונג:

אין הסכם מיט די בעשלוסען, וואס זענען לעצטענס אנגענומען געווארען דורך'ן „היאס" אין אמעריקא, איז „היאס-עמיגדירעקט" אין איירעפא צוגעטרעטען צו ארגאניזירען די ענגע פערבינדונג צווישען די עמיגראנטען און זייערע קרובים מעבר-לים.

ביי די איצטיגע אויסערסט-בענגרעניצטע עמיגראציע - מעגליכקייטען מוז אויסגענוצט ווערען יעדער שאנס. פיל עמיגראנטען פון מזרח-איירעפא וואלטען געוויס געקענט מיט ערפאלג עמיגרירען, ווען מען וואלט אויף אן'ארגאניזירטען אויפ'ן אויפגעמונטערט זייערע קרובים אין אמעריקא מיטצוהעלפען זיי אריבערפאהרען און איינארדנען זיך אין א וואסער נישט איז לאנד.

אנשטאט שיקען מאנאטליכע געלד-אונטערשטיצונג דעם קרוב אין איירעפא יאהרען לאנג, קאן דער אמעריקאנער קרוב דורך אן'איינמאליגער אנשטרענגונג העלפען ראדיקאל זיינע אייגענע אין איירעפא. די לאנדעס-קאמיטעטען פון „היאס-עמיגדירעקט" אין איירעפא האבען ערהאלטען געשפערצענדע אינסטרוקציעס. אנצוהויבען די רעגיסטראציע פון פערזאנען, וואס האבען קרובים מעבר לים.

אין די פאלען, ווען די בעטרעפענדע פערזאנען אדער פאמיליעס קענען אויסוואנדערען וועט דער „היאס - עמיגדירעקט" דורך ארגאניזירטער פערבינדונג מיט דעם קרוב לעבר-לים מיטהעלפען דעם עמיגראנט אויסצוואנדערען און איינארדנען זיך אין דער נייער היים. צו דעם צוועק שטעלט זיך דער „היאס-עמיגדירעקט" אין פערבינדונג מיט די יודישע ארגאניזאציעס אין די עמיגראציע-לענדער, ווי למשל: קאנאדע, ארגענטינא, בראזיליען, אויסטראליע א. א. וו. פאר די עמיגראנטען, וואס ווילען פאהרען קיין ארץ-ישראל, וועט דער „היאס-עמיגדירעקט" ארבייטען אין קאנטאקט מיט דעם עמיגראציע - דעפארטאמענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין ירושלים.

אין פאלען, ווען עס וועט זיך ארויסווייזען, אז די פערצגיסטרירטע פערזאן האט נישט קיין שום מעגליכקייט צו עמיגרירען, וועט די אונטערשטיצונג פון זיינע קרובים פערווענדעט ווערען אויף קאנסטרוקטיווער הילף אויפ'ן ארט. צו דעם צוועק וועט זיך „היאס-עמיגדירעקט" שטעלען אין פערבינדונג מיט די דערצו בערופענע יודישע ארגאניזאציעס.

עס איז צו האפען, אז די דאזיגע אינטענסיווע פערבינדונג מיט די קרובים, וואס איז איינע פון די וויכטיגסטע פארמען פון ארגאניזירטער עמיגראציע, וועט אין א געוויסער מאס פערגרעסערען די עמיגראציע-מעגליכקייטען צווישען די יודישע מאסען, וועלכע ווערען פון יאהר צו יאהר אלץ קלענער, בעת די עמיגראציע-בעדערפנישען ווערען וואס אמאל שטארקער.

די ליבעס פון אקטריסען.

היסטארישער ראמאן פון לעבען אין רוסישן קייזערליכן הויף

פון ל. זאכער מאזאך.

(61

און בשעת די צאריצע און א ה' מאן האבען אזוי גע-שמועסט צווישען זיך, איז אויט'ן באלקאן פון פאלאץ, וואו דער טראן-יורש האט געוואוינט, געשטאנען א יונגע, בילד שעהנע פרוי, מיט אויגען, וועלכע האבען געבריהט מיט גאוה און כבוד-זוכעניש, און זי האט געקיהלט איהרע גליהענדיגע באקען אויפ'ן פרישען אינדערפריהענדיגען ווינטעל און געקוקט פאר זיך ווייט — ווייט...

פלוצלינג האט זי ארויסגעמורמעלט:

— צו פריה!.. צו פריה!..

דאס ערשטע רוסישע טעאטער.

יענע ליבע, וועלכע דער פאלקס-מענש אין רוסלאנד פיהלט צו קונסט, נאך אין א גרעסערער מאס ווי דער פאלקס מענש אין איטאליען, האבען די טערקערפערט אין זיך די אוקראינישע לייבאייגענע, די פויערים אלעקסעי און קיריל ראזומאווסקי.

דער ערשטער האט אין דעם פרט, אזוי ווי אין יעדער אנדערען, געהאט דעם בעסטען איינפלוס אויף דער צאריצע יעליזאוועטע.

וואס די מענשען פון די העכסטע קרייזען האבען פערפעלט צו שוין ביז דעמאלס, איז געלונגען אויפצוטון דעם פאלקס-מענשען, די גרינדונג פון א רוסישער נאציאנאל - ליטעראטור אין פון א רוסיש טעאטער.

אין לאמאנאסאוו'ן, וועלכען ראזומאווסקי האט געשטיצט, האט דאס דאמאלסדיגע רוסלאנד געהאט איהר דיכטער; אין דער אקאדעמיע, וואס איז געגרינדעט געווארען פון יעקאטערינא דער ערשטער און איז איצט אויך שטארק אונטערשטיצט געווארען פון יעליזאוועטע, א דאנק ראזומאווסקי'ן, האט רוסלאנד געהאט איהר וויסענשאפט; גאטיר-טארשערס און מאטעמאטיקער זענען אונטערשטיצט געווען, אזוי אויך רוסישע היסטאריקער; בעזונדערס האט מען זיך אפגעגעבען מיט דער געשיכטע און געאגראפיע פון רוסלאנד און מיט דער גראמאטיק פון דער רוסישער שפראך. רוסיש האט מען פילאלאגיש אויסגעפארשט און אויסגעבעסערט און געשאפען פאר איהר גראמאטיקאלישע כללים. אויך האבען מיטגלידער פון דער אקאדעמיע, געשטיצט פון דער רעגירונג, זיך אוועקגעלאזט אויסצופארשען דעם ווייטען סיביר און זייערע אויספארשונגען דערנאך פערשריבען אין ביכער.

אונטער דער פיהרערשאפט פון'ם עלזאסער שומאכער זענען אין יענער צייט געשאפען געווארען אין רוסלאנד, די ביבליאטעק פון דער אקאדעמיע און דער קונסט-מוזיי פון מאלעריי און ארכיטעקטור. און אין דעם אלעמען האבען די ערשטע ראלע געשפילט די ברידער ראזומאווסקי, די פריהערדיגע לייב-אייגענע.

פון אלע קונסטען האט די צאריצע ליב געהאט מוזיק, זי אליין האט געהאט א זעהר שעהנע שטימע. קיריל ראזומאווסקי האט נישט ווייניגער ליב געהאט מוזיק ווי יעליזאוועטע, און ער איז געווען דער ערשטער, וואס האט געשאפען אן'ארקעסטער אין א כאר פון דורכאויס רוסען.

דעם הויף האט אונטערהאלטען אין יענער צייט אן'איטאליענישע אפערע און א באלעט.

אין יאהר 1748 איז ארויסגעקומען קיין פעטערבורג א געזעלשאפט פון דייטשע ארטיסטען, וועלכע האט אין יעדען פרט איבערראשט אלעמען. צו די פארשטעלונגען פון דער דאזיגער געזעלשאפט איז געקומען די צאריצע מיט איהר גאנצע סוויטע און די גאנצע דאמאלסטיגע אריסטאקראטיע פון פעטערבורג.

אט דאמאלס איז געבוירען געווארען ביי עטליכע יונגע און אמביציעזע קאדעטען דער געדאנק וועגען א רוסיש טעאטער, וואס איז באלד אונטערשטיצט געווארען פון אלעקסעי ראזומאווסקי'ן.

ביי א געוויסער פארשטעלונג, בעת די דייטשע אקטיארען האבען בעגייסטערט דאס פובליקום, האט זיך אנגערופען דער קאדעט אלעקסאנדער סומאראקאוו, דער זוהן פון א געהיים-ראט, צו זיינעם א יונגען חבר:

— אך, וואס פאר א גליק דאס איז, ווען מ'זעהט אויף דער ביהנע יעדען טאג די גרויסע אויפטועכצען פון דער פערגאנגענע היים, צי די געוועהנליכע פאסירונגען פון טאג-טעגליכען לעבען, סיי חי סדויערגע און סיי די פרעהליכע. בפרט נאך, ווען מ'זעהט אייגענע מענשען, וואס רעדען די שפראך פון אייגענעם פאלק, ווי איך בין מקנא די דאזיגע פראנצויזען און דייטשען פאר זייערע שטיקער און זייערע אקטיארען!

— זייט זיי נישט מקנא, בעסער טוט זיי נאך, — האט זיך פלוצלינג אנגערופען גראף ראזומאווסקי, וועלכער איז געזעסען נישט ווייט פון די דאזיגע צוויי קאדעטען און האט גראד געהערט זייער שמועס — ביי אלע נאציאס זענען געווען די אקטיארען, וועלכע האבען צוערשט געשפילט טעאטער און אויף אזא אופן געשאפען א ביהנע. דאס וואלט געווען פאר אייך א שעהנע זאך יונגפלייט.

— געוויס, גראף — האט געענטפערט סומאראקאוו — ווען מיר וואלטען געקענט רעכענען אויף אייער אונטערשטיצונג, וואלט מען מיר עס געפרובט.

— פרובט, איך וועל אייך שטיצען — האט געזאגט ראזומאווסקי — איך וואלט וועלען זעהן אונזערען א רוסישען טעאטער. א גוטע פיעסע איז פאר'ן געבילדעטען דאס אייגענע, וואס די קירך און א רעליגיעזע דרשה איז פאר'ן פאלקס-מענשען.

זיינע ווערטער האבען געווירקט אויף סומאראקאוו'ן, און ער האט זיך א נעהם געטון צו דער ארבייט.

אלעקסעי ראזומאווסקי און שובאלאוו האבען געגעבען געלד און א ביהנע איז אויפגעשטעלט געווארען, און דעקאראציעס זענען געמאכט געווארען און קאסטיומען זענען צוגעגרייט געווארען, און אין א חודש ארום האבען די קאדעטען צום ערשטען מאל געשפילט פאר דער צאריצע און פאר דער אריסטאקראטיע פון פעטערבורג. די יונגע-לייט, צווישען וועלכע סומאראקאוו האט זיך בעזונדערס אויסגעצייכנט, האבען אזוי גוט געשפילט, אז דער קליינער קאדעטען - טעאטער איז אין א גאנץ קורצער צייט געווארען דער מיטעל-פונקט פונ'ם סאציאלען און גייסטיגען לעבען פון פעטערבורג.

אין דער ערשטער צייט האבען די קאדעטען געשפילט אין דער פראנצויזישער שפראך, ווייל ערשטענס, האבען זיי אין דער דאזיגער שפראך געפונען א פערטיגען רעפערטואר פון פיעסעס און צווייטענס מחמת די שפראך פון דער דאמאלסדיגער רוסישער אריסטאקראטיע איז געווען פראנצויזיש. צו די דאזיגע פארשטעלונגען האט די אריסטאקראטיע געמוזט קומען, ווייל אזוי איז געווען דער בעפעהל פון דער צאריצע. און איינמאל, ווען עטליכע דאמען און הערען פונ'ם הויף זענען אין טעאטער נישט געקומען, האט די פאליציי זיי אויפגעוועקט אין מיט'ן נאכט און זיי האבען געמוזט אנגעבען א תירוץ, פארוואס זיי זענען נישט געווען אין טעאטער.

קורץ, דער אריסטאקראטישער עולם פון פעטערבורג איז מיט געוואלד געטריבען געווארען אין טעאטער, אויפ'ן בעפעהל פון דער צאריצע.

צו ראזומאווסקי'ן האט יעליזאוועטא אין יענער צייט געזאגט:

— איך וועל זיי געבען די ברירה: אדער מוזיק, פאעזיע און טעאטער, אדער די בייטש...

איינמאל האט יעליזאוועטא געלאזט רופען צו זיך סומאראקאוו'ן און צו איהם אזוי געזאגט:

(פארטזעצונג קומט)

די 2. זיצונג פון לאַנד-צוזאַמענפאָהר

פון די ציוניסטען-רעוויזיאָניסטען אין פּוילען.

וואַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש) די זיצונג ווערט געעפענט אַרום 1 אַ זייגער פאַרמיטאָג. דער סעקרעטאַר מיילט מיט, אַז אין צוזאַמענפאָהר בעטייליגען זיך פאָרשטעהער פון אָבטיילונגען אין 35 שטעדט.

דאָס ערשטע וואָרט בעקומט ה' וואַרשאַווסקי, וועלכער גיט אָב דעם טעטיגקייטס-בעריכט פון צענטראַל-קאָמיטעט. דער רעדנער גיט אַן אַלגעמיינעם איבערבליק איבער דער טעטיגקייט פון צ. ק. פון דער צייט. ווען ס'איז אין פּוילען געשאַפען געוואָרען די רעוויזיאָניסטישע בעוועגונג, ביז'ן היינטיגען טאָג, נישט קוקענדיג אויף פערשידענע שוועריגקייטען, איז דאָך ענדליך געלונגען צו בעקומען די נויטיגע לעגאַליזאַציע פון דער פראַקציע אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. באַלד פון די ערשטע טעג פון איהר עקזיסטענץ, האָט די רעוויזיאָניסטישע בעוועגונג געפונען אַ גרויסען אָבקלאַנג צווישען די ציוניסטישע קרייזען. צו דער ציוניסטישער לאַנד-קאָנפערענץ האָבען די רעוויזיאָניסטען געשיקט 7 דעלעגאַטען און אויף דער קאָנפערענץ פון די וואַרשאַווער ציוניסטען זענען זיי געווען פערטרעטען דורך 12 דעלעגאַטען, וואָס האָבען נעהאַט אַ גרויסען איינפלוס אויפ'ן גאַנג פון דער קאָנפערענץ.

די אַרבייט פון צ.-ק. האָט זיך נישט געקאָנט ענטוויקלען ווי געהעריג צוליב מאַנגעל פון מיטלען. ביים היינטיגען טאָג געפונען זיך אין פּוילען 60 אָבטיילונגען פון פערבאַנד פון די ציוניסטען-רעוויזיאָניסטען, די קאָנפערענץ פון דער אָרגאַניזאַציע האָט זיך פערשפעטיגט צוליב דעם, וואָס מען האָט גערעכענט, אַז אין איהר וועט זיך קאָנען בעטייליגען דער פיהרער וולאַדימיר זשאַבאָטינסקי. לײדער האָבען איהם דריגנענדע פראַגען נישט ערלויבט צו קומען קיין פּוילען און מען האָט דעריבער נישט געהאַלטען פאַר מעגליך נאָך ווייטער אָבצולעגען דאָס צונויפרופען די קאָנפערענץ.

איבער די אָפגעגעבענע בעריכטען ענטוויקעלט זיך אַ דיסקוסיע, אין וועלכער עס בעטייליגען זיך אַ גאַנצע רייהע דעלעגאַטען.

די נאָכמיטאָג-זיצונג הויבט זיך אָן אַרום 8 אין אָווענד. דר. וודאָווינסקי האַלט אַ רעפעראַט וועגען „אָרגאַניזאַציע און אַגיטאַציע“. אין דער דיסקוסיע איבער'ן דאָזיגען רעפעראַט נעהמען אַ וואָרט די ה"ה דר. כהן, ראָסטאָל, וויעליטשקער, זיידענצווייג, אָרנשטיין, גליקליך, צימערלינג, סאַפיר און דר. קרופּיצקי. דער לעצטער רעדנער גיט צווישען אנדערען אָפּ אַן ערקלערונג, אַז ער האָט ערהאַלטען אַ בריף פון דער צענטראַלע אין פּאַריז, אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם „השחר“-קאָנפליקט. אין בריף ווערט ערקלערט, אַז מען האָט נישט געהאַט קיין רעכט פונאַנדערצולאָזען די דערמאָהנטע יוגענד-אָרגאַניזאַציע.

נאָך אַ קורצער דיסקוסיע ווערען אָנגענומען די רעזאָלוציעס, וואָס ווערען פאָרגעלעגט דורך דער פערמאַנענץ-קאָמיסיע.

שפּעט ביינאַכט איז דער צוזאַמענפאָהר געשלאָסען געוואָרען.

רעדאַקציאָנס-קאָלעגיום:
מ. בראַדערזאָהן, ל. בראַנט, ח. י. ברוכטאַטסקי, ב. וויינער
פעראַנטוואָרטל. רעד.: ח. קויפמאַן.
אַרויסגעבער: פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט“, פּראָדוציר-קאָאָפּעראַטיווע מיט פאַי-האַפטונג.

Dr. L. LEWITAN

נעהמט אָן אין דערהיים פון 5 ביז 7 אָווענד צו קליניק-פּריוואַט. צוז 31 גדאַנסקאַ 31.

Wszyscy znają i dlatego używają wyłącznie

MYDŁO - PERFUM
WODĘ KOLOŃSKĄ
:: PUDER ::

Iste

J. i S. STEMPNIEWICZ ▪ POZNAŃ.

מאַסאַזש- און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט
פון דר. מעד. ב. שמירגעלד
צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89
ריקענביינער-פערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, פעטזוכט, אַרטרעטיזם, שטוהל-פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען אַ צייגניש.
עמפּפאַנג פון 3 ביז 5.

וויכטיג פאַר פאַמיליעס
אויף די יום-טובים!
די איטאַליענישע פירמע
PIETRO GARGANO
ul. Południowa 4, tel. 37-13
מאַכט בעקאַנט, אַז מיט'ן היינטיגען טאָג האָט זי ערעפענט איהר לאַגער און עמפּפעהלט קאַטאַנער פאַמעראַנצען, מאַנדאַרינקעס און ציטרינען צו קאָנקורענץ-פּרייזען!
אומזיסטע צושטעלונג אהיים. 626

Dr. med.
H. LAJCHTER
קאָנסטאַנטינער 9 (רוג זאַכאָדניע) טעלעפאָן 49-66.
צאָהן-כירורג
ספּעציאַליסט פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומענס, דושאָנסלעס, צאָהן-פּיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 1—3 און פון 7—8 אָוו. זונטאָג פון 10—12. 942

– Dr. –
Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

Dr. med.
LUDWIK RAPEPORT
Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוענד.

Dr. med.
Braun
פּאָלודניאָווא 28
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וועניריש קראַנקהייטען און מענער - שוועכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פריה. און פון 5 — 8 אָווענד

Dr. ADAM
Grosglik
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און וועניריש קראַנקה. רענטגען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָווענד.

Dr. med.
B. FROM
קינדער און פרויען-קראַנקהייטען.
פּאָנסקאַ 12, טעל. 4.2-61
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמ. 557

Dr. med.
J. Polakow
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
Konstantynowska 37a
טעלעפאָן 39-75
נעמט אָן פון 5—6½ אָוו. אין דער היים און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף נייער-מאַרק, פּעטריקאָווער 294.

וואָס ווילט איהר געזונד!
די „שווייצאַרישע ביטערע קרייטער“ (מיט דער מאַרקע „Kogut“) זענען ענטשפּרעכענד ביי מאָגען-קראַנקהייטען קישקעס, אבסטרוקציעס און גאַל-שטיינער.
„Szwajcarskie Gorzkie Zioła“
זענען אַ מילד און נאַטורעל דורכרייניגונגס-מיטעל, וואָס פערלייכטערט די פונקציעס פון די פערדייאונגס-אָרגאַנען און ווירקען געגען דיקקייט. די „שווייצאַרישע ביטערע קרייטער“ ווירקען אַפּעטיט.
עס פערקויפען די אַפּטייקען און סקלאַד אַפּטעקעס אַ שאַכטעל צו 1.50 זל. הויפּט-סקלאַד איז די אַפּטייק פון
A.Gąsecki Warszawa, ul. Leszno 41
מיר שיקען אַרויס אַמוועניגסטען 2 שאַכטלען נאָכ'ן ערהאַלטען פון 4.30 זל. (מיט איבערשיקען). 1462

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3-2 11-10 7½-6½
ד"ר רוזשאַנער	הויט- און געשלעכט-קר.	11–10 2–1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	8-7 2-1
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2–12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	6-5 1-11½
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	2-1.1 4-3
ד"ר ווייסענבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	7-5½ 1-11
ד"ר סטופעל	רענטגען	12-10 6-4
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7–3
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	2–9

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קאָ-אָגען, מאַסטעקען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר צעשטערהילונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר אַקושערקעס.
אויפנאַהמען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג, חגים און ד ר שבת.

– ד"ר –
י. הערשפינקעל
Zawadzka 15,
telefon 11-87,
— ספּעציאַליסט פאַר —
קינדער - קראַנקהייטען.
נעמט אָן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פאָמאָץ“

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַר - קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 541

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע
זגערזשער 3 טעל. 34-72
נעמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 מיטאָג אין דער היים פון 6-8 אָוו.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָווענד

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4–3
ד"ר קערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12–9 5–4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	12–10 6.30–5
ד"ר לוביטש	הויט- און געשלעכט קר.	2–12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	3–1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2–12.30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	2½-1½
ד"ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	4-3

פּסוכאָ-טעראַפּיע, שפּר'-שטערונגען ווי שטאַמלען א.ז.וו. פּאָקען-שטעלען, סינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אַנ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע סאָרט אַנאַליזען, ווי אורין, פלעגמע און בלוט. 2120
אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ דענטיסטישער קאַבינעט
עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	—9 נ.מ.
ד"ר לאָזשינסקאַ סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7.30–3

קינסטליכע ציינער, קראָנען, מאָסטען א. אז. וו. די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

עד מתי עצל תשכב?
ווי לאַנג וועסטו וואַרטען מיט דיינע איצטיגע און פאַר'-מלחמה'דיגע וועקסלען?
מתי תקום משנתך?
ווען וועסטו קומען אין ביוראָ
17 פּעטריקאָווער 17
2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו מ'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאַוו, קלאָזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, אַדמיניסטראַציעס, רעקורסען, וועגען פּעטער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירה אין אויסלאַנד ראַזיעמטשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָווינעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעל, פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52
שנעל, רעעל און ביליג!

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָווענד.
פּרייזען ביליג! בעקוועמע צאָהלונג

אַקושערקע
ניעמאַ
אָנגעשטעלט אין דער קראַנקען-קאַסע האָט זיך איבערגעצויגען פון בזשעזשינער 13 אויף
2 מלינאַרסקאַ 2
(רוג בזשעזשינער). 703

אַבאָנעמענטס-פּרייז:
אין לאָדז: אַ חודש - 4.00 זלאָטעס. אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש - 6 זלאָטעס. אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט מעהר.
מעטיל שורה 15 גראָשען, אויף דער 1טער זייט 30 גר. פּריוואַטע 10 גראָשען, הינטער טעקסט 20 גר. פּריוואַטע 30 גראָשען. נאָך'ן טעקסט 20 גר. פּריוואַטע 15 גראָשען.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.